

РЕЄСТРАЦІЙНА ФОРМА

№	Назва поля	Вміст поля
	Назва роботи	Магістерська кваліфікаційна робота
	УДК	
	Автор (ПІБ)	Гарбар Вадим Юрійович
	Дата захисту (рік, місяць, день)	2025.12.10
	Факультет	економічний
	Кафедра (шифр, назва)	11.05 – обліку та оподаткування
	Спеціальність	071 «Облік і оподаткування»
	Освітня програма	«Облік і аудит»
	Орієнтація освітньої програми (освітньо-професійна чи освітньонаукова)	освітньо-професійна
	Форма навчання	денна
	Тема магістерської роботи	Облік та внутрішній контроль нарахування та сплати військового збору
	Керівник (ПІБ, науковий ступінь, вчене звання)	Мельянкova Людмила Василівна, к.е.н., доцент
	Консультант т (якщо є)	
	Ключові слова (до 10 слів)	Облік, внутрішній контроль, оплата праці, військовий збір, ефективність
	Анотація (до 300 символів)	У магістерській кваліфікаційній роботі розглянуто економічну сутність військового збору, нормативно правове забезпечення України з обліку та внутрішнього контролю нарахування та сплати військового збору, наведено методику обліку та контролю нарахування військового збору на СТОВ «Злагода».

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Економічний факультет

ПОГОДЖЕНО
Декан економічного факультету

ДОПУСКАЄТЬСЯ ДО ЗАХИСТУ
Завідувач кафедри обліку та
оподаткування

_____ **Андрій МУЗИЧЕНКО**
(підпис)

_____ **Володимир ЛИТВИНЕНКО**
(підпис)

«___» _____ 2025 року

«___» _____ 2025 року

МАГІСТЕРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему: **«Облік і внутрішній контроль нарахування та сплати
військового збору»**

Спеціальність **071 – Облік і оподаткування**

(код і назва)

Освітня програма **«Облік і аудит»**

(назва)

Орієнтація освітньої програми **освітньо-професійна**

Гарант освітньої програми

к.е.н., доцент

_____ **Тамара ГУРЕНКО**
(підпис) (Прізвище та ініціали)

**Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи**

к.е.н., доцент

_____ **Людмила МЕЛЬЯНКОВА**
(підпис) (Прізвище та ініціали)

Виконав

_____ **Вадим ГАРБАР**
(підпис) (Прізвище та ініціали)

Київ - 2025

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

Економічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

обліку та оподаткування

к.е.н., доц. _____ Володимир ЛИТВИНЕНКО

“ ____ ” _____ 2024 р.

ЗАВДАННЯ

**ДО ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
ЗДОБУВАЧУ**

Гарбару Вадиму Юрійовичу

Спеціальність _____ **071 – Облік і оподаткування**
(код і назва)

Освітня програма **«Облік і аудит»**
(назва)

Орієнтація освітньої програми _____ **освітньо-професійна**

Тема магістерської кваліфікаційної роботи **Облік та внутрішній контроль
нарахування та сплати військового збору**

затверджена наказом ректора НУБіП України від «16» жовтня 2024 р. № 1856
«С»

Термін подання завершеної роботи на кафедру _____

Вихідні дані до магістерської кваліфікаційної роботи: нормативно-правові документи, що регулюють облік та внутрішній контроль нарахування та сплати військового збору, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених економістів; бухгалтерська, фінансова та статистична звітність підприємства; дані оперативного-технічного, аналітичного та синтетичного бухгалтерського обліку.

Перелік питань, що підлягають дослідженню:

1. Теоретичні основи обліку нарахування та сплати військового збору.
2. Облік нарахування та сплати військового збору.
3. Внутрішній контроль нарахування та сплати військового збору.

Перелік графічного матеріалу (за потреби) таблиці, рисунки

Дата видачі завдання « ____ » _____ 2024 р.

Керівник магістерської
кваліфікаційної роботи _____

Людмила МЕЛЬЯНКОВА

Завдання прийняв до
виконання _____

Вадим ГАРБАР

Реферат

на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр» за темою «Облік та внутрішній контроль нарахування та сплати військового збору»

У магістерській кваліфікаційній роботі досліджуються теоретичні засади, організаційні підходи та практичні аспекти обліку та внутрішнього контролю нарахування та сплати військового збору на підприємстві. Особлива увага приділена аналізу ефективності нарахування військового збору і вдосконаленню системи внутрішнього контролю.

На практичних матеріалах СТОВ «Злагода», здійснено ґрунтовний аналіз методики обліку та внутрішнього контролю нарахування та сплати військового збору. Дослідження передбачає комплексне вивчення специфіки діяльності підприємства, нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку, контролю та регулювання господарських процесів. Особливу увагу приділено перевірці нарахування та сплати військового збору, а також процедурі інвентаризації, порядку її проведення та відображення результатів у системі бухгалтерського обліку. Запропоновано низку практичних рекомендацій, спрямованих на підвищення ефективності управлінських рішень щодо раціонального використання військового збору.

Значна увага приділяється питанням обліку військового збору, здійсненню внутрішньогосподарського контролю, а також обробці й систематизації інформації з використанням сучасних програмних продуктів, що забезпечує підвищення якості управлінських рішень на підприємстві.

У висновках магістерської кваліфікаційної роботи узагальнено основні результати проведеного дослідження та сформульовано практичні рекомендації щодо вдосконалення системи бухгалтерського обліку й організації внутрішньогосподарського контролю нарахування та сплати військового збору, а також щодо підвищення обґрунтованості управлінських рішень.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: облік, контроль, оплата праці, утримання, військовий збір, розрахунки з бюджетом, доходи фізичних осіб, інвентаризація, методичні прийоми контролю, внутрішньогосподарський контроль.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 Теоретичні основи обліку нарахування та сплати військового збору	6
1.1. Основні поняття обліку військового збору	6
1.2. Особливості та принципи нарахування військового збору.....	11
1.3. Нормативно-правове регулювання обліку нарахування та сплати військового збору.....	19
Висновки до розділу 1.....	24
РОЗДІЛ 2 Облік нарахування та сплати військового збору	25
2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження.....	25
2.2.Методика та організація обліку нарахування та сплати військового збору..	39
2.3. Первинний облік нарахування та сплати військового збору.....	43
2.4. Синтетичний та аналітичний облік нарахування та сплати військового збору.....	49
2.5. Відображення розрахунків з бюджетом по військовому збору у звітності в умовах електронної обробки економічної інформації.....	53
Висновки до розділу 2.....	61
РОЗДІЛ 3 Внутрішній контроль нарахування та сплати військового збору	64
3.1. Методичні прийоми контролю нарахування та сплати військового збору.....	64
3.2. Проведення внутрішнього контролю нарахування і сплати військового збору.....	68
3.3. Узагальнення результатів контролю нарахування і сплати військового збору.....	72
Висновки до розділу 3.....	76
ВИСНОВКИ	77
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	80
ДОДАТКИ	88

ВСТУП

Сучасний етап розвитку економіки України характеризується досить складними умовами, які зумовлені повномасштабною війною та важливою необхідністю забезпечення стійкої фінансової стабільності держави. Досить важливим джерелом щодо формування доходів державного бюджету, спрямованих на фінансування постійних потреб сектору держбезпеки та оборони, є військовий збір, запроваджений у 2014 році як тимчасовий, проте враховуючи продовження війни діючий і на сьогодні. Його функціонування однозначно стало одним із важливих інструментів стосовно мобілізації фінансових ресурсів для підтримки Збройних Сил України, що без сумніву надає досліджуваній темі особливої актуальності.

Отже одним із важливих і провідних податків, що забезпечує відповідне регулювання розподілу фінансових ресурсів з однієї сторони між державою та з іншої населенням, є військовий збір. Без заперечень, його роль у формуванні державних бюджетних надходжень є досить важливою вагомою. У сучасних умовах активного розвитку інформаційних технологій досить суттєво трансформуються всі без виключення процеси оподаткування, бухгалтерського обліку та контролю доходів фізичних осіб. Активне використання автоматизованих систем бухгалтерського обліку значно підвищує точність і оперативність обробки інформаційних даних, при цьому суттєво зменшуючи ризик помилок та однозначно сприяючи більш ефективному адмініструванню систематизації податків.

Постійні редакційні зміни в діючому податковому законодавстві однозначно вимагають постійного своєчасного оновлення всіх систем бухгалтерського обліку й контролю, що безперечно можливо лише за умови активного впровадження передових сучасних ІТ-рішень. Сучасні інформаційні технології не лише кардинально вдосконалюють чітку організацію всіх облікових процесів, але й постійно забезпечують абсолютну прозорість господарських фінансових операцій, що є досить важливим для діючих

державних органів і суспільства в цілому. Це безумовно створює сприятливі умови для ефективнішого і своєчасного виявлення порушень та запобігання ухиленню від сплати всіх податків.

Активному дослідженню питань оподаткування фізичних осіб, а також організації їх обліку та контролю присвячено досить значну кількість вітчизняних наукових праць, зокрема таких відомих авторів, як Мартиненко В. П., Швабій К. І., Десятнюк О. М., Нестеренко О. О., Лисенко Н. М., Луценко І. С., Юрчишин Л. В., Свириденко О. О., Боровик П. М., Черник Д., Меліхова Т. О., Непочатенко О. О., Вознюк О. Б., Ткаченко Н. М., Андрущенко В., Магда Г. В., Швець Ю. О., Парій Д. Ю. та багато інших вчених.

Метою магістерської кваліфікаційної роботи є комплексний системний аналіз впливу сучасних інформаційних технологій на організацію оподаткування, бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю військового збору.

Для успішного досягнення поставленої мети передбачено вирішення наступних завдань:

- розглянути різний міжнародний досвід і національну практику щодо системи оподаткування фізичних осіб;
- визначити економічну сутність щодо нарахування і сплати військового збору;
- надати організаційно-економічну характеристику діяльності досліджуваного підприємства;
- провести дослідження організації обліку розрахунків з військового збору;
- проаналізувати синтетичний та аналітичний облік розрахунків з військового збору;
- розглянути процедури внутрішнього контролю розрахунків;
- узагальнити отримані результати контролю та визначити ефективні напрями його вдосконалення.

Об'єкт дослідження – процес організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю щодо нарахування та сплати військового збору у СТОВ «Злагода».

Предмет дослідження – сукупність зібраних теоретичних, методичних і практичних аспектів організації бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю нарахування та сплати військового збору.

Методи дослідження. Теоретико - методологічну основу магістерської кваліфікаційної роботи становлять діалектичний метод пізнання, системний та еволюційний підходи, які однозначно дозволили комплексно дослідити специфіку нарахування та сплати військового збору. Використано також методи аналізу й синтезу, абстрактно-логічний, монографічний, емпіричний метод, статистичних групувань, графічний, логістичний, розрахунково-конструктивний і метод прогнозування.

Інформаційна база дослідження включає Податковий кодекс України, чинні нормативно-правові акти, що чітко регламентують порядок оподаткування, статистичні матеріали, бухгалтерську фінансову звітність досліджуваного підприємства, наукові праці провідних українських і зарубіжних науковців, якісні матеріали періодичних видань і конференцій.

Апробація результатів дослідження представлена у публікаціях II Всеукраїнської науково – практичної конференції молодих вчених та студентів «Економічні дні – 2025» (10 квітня 2025 р. Київ . НУБіП України) за результатами проведення якої наявна публікація в збірнику матеріалів конференції [5]. За результатами дослідження опубліковано 1 тезу доповідей в збірнику конференцій.

Магістерська кваліфікаційна робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ

1.1. Основні поняття обліку військового збору

Оплата праці всіх працівників однозначно завжди була невід'ємним фактором сфери трудових, економічних, соціальних та ринкових відносин. Зарплата виступає одним з самих основних елементів впливу на ефективність виконаної роботи на різних підприємствах (установах), а саме на відповідну зацікавленість працівників старатися здобути позитивні результати у роботі, тому що заробітна плата однозначно є основним джерелом доходів всіх найманих працівників. Також без сумніву оплата праці має безпосередній вплив на процес самої роботи і розвиток будь – якого підприємства (установи) і однозначно є невід'ємною частиною процесу виробництва, наприклад, є основною складовою собівартості створеної продукції (певних товарів), що у подальшому в повній мірі відобразиться на новоствореній ціні продукції (товару). Диктує відповідні умови щодо створення розміру нарахованої оплати праці на ринку праці, постійну конкуренцію відповідно між підприємствами і між потенційними його працівниками [40].

Оплата праці робітників без сумніву вважається одною з найскладніших ділянок ведення бухгалтерського обліку в першу чергу в зв'язку з частою зміною у вітчизняному законодавстві і також відповідними особливостями нарахування різним категоріям. Тому однозначно доцільно і досить важливо і актуально на даній ділянці бухгалтерського обліку приділяти відповідальність і професійну увагу.

Зарплату всіх категорій працівників завжди на всіх етапах потрібно вивчати і активно досліджувати з самих найрізноманітніших позицій. У чинному Законі України «Про оплату праці» висвітлено найчіткіше трактування терміну «заробітна плата». «Заробітна плата - це отримана винагорода, яка обчислена, як

правило, у грошовому виразі, та яку за відповідним трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу» [44].

Якщо розглядати термін оплата праці саме з позиції економічної теорії, то зарплата однозначно є економічною категорією, яка чітко відображає договірні відносини між найманим працівником та роботодавцем.

Сучасна ринкова економіка в переважній більшості трактує заробітну плату, як відповідний елемент праці, що чітко будується на активній взаємодії попиту на робоче місце і її пропозиції, що на даний момент відображає ринкову вартість робочої сили.

Якщо взяти до уваги військово-політичну та соціально-економічну ситуацію в Україні, яка неочікувано склалася станом на початок 2014 року і була обумовленою необґрунтованою досить рішучою агресією нашого північно-східного сусіда, то виникла необхідність пошуку нових альтернативних джерел фінансування збільшених військових витрат. Зрозуміло звичайно, що зовнішня фінансова і постійно діюча матеріальна допомога від наших зарубіжних союзників і партнерів не може буди безкінечною, тим паче що вже сьогодні чітко вимальовується стійка тенденція до її значного зменшення, в силу різного-роду причин.

В зв'язку із цими тенденціями, перед діючою на сьогоднішній день українською владою, постало чітке завдання вирішення цієї серйозної проблеми, яке можна і необхідно вирішити двома основними шляхами – або значно обмежити видатки, які не пов'язані із безпосереднім веденням бойових дій, а зекономлені кошти направити для постійних потреб ЗСУ, або ж потрібно вдатися до значного посилення фіскального тиску, тобто підвищивши існуючі та запровадивши якісь нові податки.

Як правило, в сучасній практиці, реалізується такий собі комбінований варіант, відповідним шляхом поєднання цих двох дієвих методів. Причому, якщо взяти до уваги другий випадок, наші урядовці пішли шляхом запровадження з 2014 року абсолютно нового виду надзвичайного податку – а саме військового

збору, а згодом, починаючи із 2025 року, значно збільшили ставки податку і також відповідного розширення кола його платників.

Із початком російської анексії Криму та активних військових дій на Сході України, у нас однозначно з'явилася, а правильніше сказати в декілька разів збільшилася, ще одна стаття державних витрат – а саме на оборону. Для діючого в сьогоднішніх умовах уряду України, питання пошуку альтернативних, додаткових джерел надходжень коштів до вітчизняної бюджетної системи залишалось і надалі досить і досить актуальним. Одним із практичних варіантів вирішення цієї важливої проблеми було запровадження нового обов'язкового платежу, який отримав назву військового збору [24].

Зазначений обов'язковий платіж для фізичних осіб було запроваджено у серпні 2014 року, відповідно до затвердженого 31. 07. 2014 Закону України від під відповідним № 1621-VII який містить назву «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів». Однозначно варто зауважити що цим дуже важливим законодавчим актом прописаному в підрозділі 10 під назвою «Інші перехідні положення» відповідного розділу «Перехідні положення» чинного Податкового кодексу України було доповнено відповідним пунктом 161, який чітко передбачав що діятиме тимчасово, а саме до 1 січня 2015 року, встановлюється новий податок, військовий збір [35].

Платниками затвердженого військового збору (ВЗ) є фізичні особи, які чітко визначені пунктом 162.1 статті 162 ПКУ [35].

Об'єктом оподаткування новоствореним військовим збором є отримані доходи громадян у формі заробітної плати, якихось інших можливих заохочувальних та компенсаційних виплат або відповідних інших виплат і передбачуваних законодавством винагород, які відповідним чином можуть нараховуватися (і в подальшому виплачуються, належним чином надаються) платнику податку у зв'язку з узгодженими трудовими відносинами та за затвердженими цивільно-правовими договорами; як місце виграшу в державну та недержавну грошову лотерею, виграш переможця (учасника лотереї), отриманий від відповідного організатора азартної гри. Ставка збору донедавна

становила 1,5 відсотка від об'єкта оподаткування, який чітко визначений підпунктом 1.2 ПКУ [35].

Відповідно проведення рахування, безпосереднє утримання та сплата (перерахування) військового збору до вітчизняного державного бюджету однозначно здійснюються у встановленому загальноприйнятому належному порядку, регламентованому і встановленому відповідною статтею 168 цього чинного Кодексу, за прийнятою ставкою, яка чітко прописана і є визначеною підпунктом 1.3 ПКУ [35].

Відповідальними відносно безпосереднього утримання (нарахування) та сплату (перерахування) військового збору до вітчизняного державного бюджету є уповноважені особи, чітко визначені у статті 171 ПКУ.

Абсолютно всі платники збору зобов'язані чітко забезпечувати виконання податкових зобов'язань у встановленій формі та відповідний спосіб, визначені статтею 176 ПКУ [35].

Аналіз вищенаведеного матеріалу дозволяє впевнено зробити наступні висновки, щодо запровадження нового обов'язкового податкового платежу а саме:

- зважаючи на час запровадження військового збору – серпень 2014 року, його однозначно можна назвати «наймолодшим» обов'язковим платежем у вітчизняній податковій системі України;

- запроваджений військовий збір відноситься до надзвичайних консенсусних податків, які мають місце і запроваджуються при виникненні форс-мажорних обставин та на прийнятній основі загальної згоди суспільства;

- прийнята назва «військовий» говорить ні про що інше як, про причини його появи а саме – потреба у системному фінансуванні військових затрат, тобто, для нагальних потреб армії;

- слово «збір» однозначно свідчить про відповідний цільовий характер застосування цього податкового платежу;

- запроваджений тимчасовий характер, чітко прописаний у термін спочатку до 01 січня 2015 року, однозначно показує, що діюча влада сподівалася на те, що

сепаратистські настрої швидко вдасться погасити мирними методами, шляхом мирних переговорів, та не розглядала запроваджений військовий збір у якості потужного на той час фіскального інструмента. Це можна сказати, радше, був певний чинник психологічної дії на українське суспільство, який мав тоді нагадувати про існуючу небезпеку зі Сходу;

- за своєю фіскальною суттю, запроваджена в далекому 2014 році схема справляння (нарахування) військового збору являла собою прийняту надбавку у розмірі 1,5% до вже існуючого податку на доходи фізичних осіб. Відсутність обов'язкового платежу військового збору у загальному запровадженому переліку загальнодержавних податкових платежів і зборів у чинному Податковому кодексі, теж, без сумніву опосередковано може свідчити ні про що інакше як про його неповноцінність, саме як виду обов'язкового платежу;

- прийнятий військовий збір, на думку вчених і пересічних громадян, однозначно не відповідав, як мінімум, основним принципам загальності та прийнятної соціальної справедливості в оподаткуванні, чітко регламентованих і встановлених чинним Податковим кодексом України, адже не запроваджувався стосовно такої багато чисельної категорії економічно-активних громадян як фізичні особи-підприємці. Фактично можна сказати що, під оподаткування військового збором потрапила заробітна плата працівників та відповідні виплати за цивільно-правовими договорами за якими виконувалися різноманітні види роботи (надавалися послуги) [40].

Податок військовий збір (ВЗ) – це встановлений Законом України обов'язковий платіж, який вводиться з 03.08.2014 під назвою «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших», прийнятий з чіткою метою щодо забезпечення стійкого фінансування важливих заходів з підвищення обороноздатності нашої держави.

Розмір та порядок стягнення податкового платежу військового збору чітко регламентує і визначає чинний на сьогодні Податковий кодекс України. Обов'язковий платіж під назвою військовий збір було встановлено тимчасово до

набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформи Збройних Сил України та, відповідно, скасування податку військового збору.

Платниками обов'язкового платежу, військового збору є:

- фізичні особи – а саме резиденти, які отримують постійні доходи як з джерела їх походження в державі Україна, так і певні іноземні доходи, в тому числі можуть бути ФОПи на загальній системі оподаткування та фізичні особи, які провадять в трудовій практиці незалежну професійну діяльність;

- фізичні особи – саме нерезиденти, які можуть отримувати доходи з відповідного джерела їх походження в державі Україна;

- відповідні податкові агенти, що завжди зобов'язані утримувати та сплачувати платіж ВЗ саме від імені фізичних осіб (це вітчизняні роботодавці при виплаті найманим працівникам заробітної плати, відповідні юридичні особи та діючі ФОПи при своєчасній виплаті фізичним особам відповідних винагород за затвердженими цивільно - правовими договорами, а також установи банків при виплаті нарахованих відсотків за діючими депозитами);

- зареєстровані ФОПи – а саме платники єдиного податку першої, другої та четвертої груп;

- зареєстровані ФОПи та відповідні юридичні особи а саме – платники єдиного податку які відносяться до третьої групи, крім електронних резидентів (е-резидентів) все регламентовано в Податковому кодексі України [35].

1.2. Особливості та принципи нарахування військового збору

Запроваджений в країні військовий збір (ВЗ) – це встановлений обов'язковий платіж, відповідно до чинного Закону України від 31.07.2014 під назвою «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших», який запроваджений чіткою із метою стабільного забезпечення фінансування заходів із підвищення обороноздатності нашої держави.

Розмір та порядок стягнення цього податкового збору чітко прописано в діючих перехідних положеннях Податкового кодексу України у відповідних (п. 161 підрозділу 10 розділу Податкового Кодексу України). Так, платіж ВЗ було встановлено тимчасово до набрання чинності рішенням Верховної Ради України про завершення реформування ЗСУ [35].

До грудня 2024 року ставка платежу військового збору становила 1,5% з оподатковуваних доходів фізичних осіб (відповідно резидентів та нерезидентів) із основних джерел їх походження в державі Україна та отриманих доходів фізичних осіб (резидентів) із якихось джерел за межами нашої України. Не були платниками платежу ВЗ зареєстровані ФОПи, які вибрали спрощену систему оподаткування (тобто сплачували єдиний податок).

Чинні Закони України №4015 від 10.10.2024 під назвою («Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у період дії воєнного стану») та відповідно від 04.12.2024 що носять назву («Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні») внесли зміни щодо порядку справляння податку ВЗ, зокрема щодо бази об'єкта оподаткування, переліку всіх платників та відповідних ставок цього обов'язкового збору.

База оподаткування та ставки військового збору для кожного із встановлених на законодавчому рівні платників є різними.

Так, базою оподаткування податку ВЗ для відповідних фізичних осіб та певних податкових агентів є отримані доходи, чітко визначені чинною ст. 163 ПК України (маються на увазі зокрема доходи які отримуються у вигляді заробітної плати працівників, різного роду винагороди за затвердженими цивільно-правовими договорами, а також отримувані доходи які можуть бути від продажу (обміну) нерухомого та будь – якого рухомого майна, нараховані відсотки на депозити, нараховані дивіденди тощо).

До отриманих доходів різних фізичних осіб, які можуть нараховуватися (виплачуються) відповідними податковими агентами у вигляді основної

заробітної плати, різноманітних виплат за актуальними цивільно-правовими договорами, а також отриманої у відповідний період часу орендної плати, нарахованих процентів за депозитами, отриманих дивідендів тощо за відповідні податкові періоди після 1 грудня 2024 року, застосовується на даний момент збільшена ставка в розмірі 5%.

Така ставка згідно постанови діятиме до 1 січня року, наступного за роком, в якому буде припинено (скасовано) в державі воєнний стан.

Водночас для отриманих доходів військовослужбовців та відповідних працівників підрозділів ЗСУ, а також частин СБУ, підрозділів СЗРУ, а також ГУР, Національної гвардії, Державної прикордонної служби України, а також Держслужби спецзв'язку і захисту інформації України, УДО України, Державної спецслужби транспорту України та відповідних інших військових формувань, утворених відповідно до чинних діючих законів України, у вигляді грошового забезпечення, грошових винагород та інших виплат, які здійснюються відповідно до чинного законодавства України, застосовується ставка у розмірі 1,5%, за винятком отриманих доходів, які звільняються від обов'язкового оподаткування податку ВЗ, про що буде зазначено нижче [53].

Отримані доходи фізичних осіб, що мають включатися до загального річного оподатковуваного доходу за 2025 рік та повинні обов'язково бути самостійно задекларовані фізичною особою шляхом подання до 01.05.2026 річної податкової декларації про фактичний майновий стан і отримані доходи, оподатковуються платежем ВЗ за ставкою в розмірі 1,5%, крім отриманих доходів від господарських операцій із майном, отриманням доходу у вигляді вартості успадкованого чи якщо має місце отримання в дарунок майна. Ставка податку ВЗ у розмірі 5% застосовується лише до вказаних відповідних доходів, які нараховуються (виплачуються) відповідним категоріям платників податків, починаючи з 1 січня 2025 року.

До таких отриманих доходів фізичної особи, зокрема відносяться:

- окремі види доходів, що не мають підлягати оподаткуванню під час виплати, але ні в якому разі не звільнені від оподаткування анульована основна

сума боргу (кредиту) платника обов'язкового податку, відповідна сума перевищення річної неоподатковуваної суми нецільової матеріальної допомоги, тощо);

- отримані доходи від певної особи, яка не є податковим агентом (а також від інших фізичних осіб (резидентів або нерезидентів)) (доходи від оренди майна іншій фізичній особі тощо);

- будь – які іноземні доходи;

- отримані доходи від продажу інвестиційного активу.

Щодо отриманих доходів від операцій із різним майном, а також отриманих доходів у вигляді показаної вартості успадкованого чи як наслідок отриманого в дарунок майна, які також підлягають обов'язковому оподаткуванню податком із доходів фізичних осіб та отримані різними фізичними особами після 1 грудня 2024 року, сплачувалися податком ВЗ за ставкою в розмірі 5% вже незалежно від зазначення таких отриманих доходів у річній податковій декларації про майновий стан і доходи за 2024 рік.

Для зареєстрованих згідно чинного законодавства ФОПів які перебувають на загальній системі оподаткування визначеним об'єктом оподаткування платежу ВЗ є ні що інше як чистий оподатковуваний дохід, тобто мається на увазі різниця між отриманим загальним оподатковуваним доходом і обов'язково документально підтвердженими понесеними витратами, пов'язаними безпосередньо з господарською діяльністю такого собі ФОПа, що чітко визначається за відповідними правилами ст. 177 чинного ПК України [39].

Для фізичних осіб, які належним чином провадять незалежну професійну діяльність, створеною базою оподаткування платежем ВЗ вважається отриманий сукупний чистий дохід, тобто мається на увазі різниця між визнаним доходом і як правило документально підтвердженими отриманими під час діяльності витратами, необхідними для провадження певного відповідного виду професійної діяльності, що регламентується і визначається за правилами ст. 178 діючого ПК України.

До оподатковуваних доходів зареєстрованих ФОПів які перебувають на загальній системі оподаткування та фізичних осіб, які провадять у своїй виробничій діяльності незалежну професійну діяльність, отриманих за 2024 рік, застосовувалася ставка податку ВЗ в розмірі 1,5%, а до доходів, отриманих з 1 січня 2025 року, – в розмірі 5%.

Підвищена ставка податку ВЗ у розмірі 5% була встановлена для самозайнятих фізичних осіб які перебувають на загальній системі оподаткування строком до 31 грудня року, в якому буде припинено (скасовано) воєнний стан в нашій державі.

Визначеним об'єктом оподаткування для відповідних ФОПів – одиниць першої, другої та четвертої групи є щомісячна відображена сума, що дорівнює розміру встановленої мінімальної заробітної плати, яка регулюється законом на 1 січня податкового (звітного) року (тобто у 2025 році це у розмірі 8000 грн), а для зареєстрованих ФОПів та юридичних осіб одиниць третьої групи – отримані доходи, визначені ст. 292 чинного ПК України [35].

Для всіх платників що знаходяться на єдиному податку сплата платежу ВЗ чітко встановлена на період з 01.01.2025 по 31 грудня року, в якому буде припинено (скасовано) воєнний стан, відповідно у таких розмірах:

- для першої, другої та четвертої груп – встановлено у розмірі 10% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня поточного року податкового (звітного) періоду, береться з розрахунку на календарний місяць (тобто в 2025 році це по розрахунку 800,00 грн на місяць, за рік буде нараховано – 9600,00 грн);

- для третьої групи встановлено, крім електронних резидентів (е-резидентів), – відповідно 1% від отриманого доходу;

- зареєстровані ФОПи –маються на увазі одиниці першої, другої та четвертої групи сплачують платіж ВЗ розбитими авансовими внесками але ні в якому разі не пізніше 20 числа (включно) поточного місяця або зазвичай можуть здійснити сплату податку ВЗ нарахованим авансовим внеском абсолютно за весь

відповідний податковий (звітний) період (квартал, рік), але встановлюється не більш як до кінця поточного звітного року.

Нарахування всіх без винятку авансових внесків для вказаних категорій платників військового збору чітко і безпосередньо здійснюється контролюючими органами.

Якщо взяти платників єдиного податку третьої групи то вони сплачують податок ВЗ упродовж 10 календарних днів після закінчення граничного строку подання податкової декларації платника по розрахунку єдиного податку за відповідний податковий (звітний) квартал.

По законодавству звільняються від оподаткування податком ВЗ отримані доходи фізичних осіб, що згідно з положеннями чинного ПК України не підлягають обов'язковому оподаткуванню податком із доходів фізичних осіб або відповідно оподатковуються за нульовою ставкою, крім:

- отриманих доходів зареєстрованих ФОП, з яких має обов'язково сплачуватися єдиний податок згідно із запровадженою спрощеною системою оподаткування,
- отриманих доходів виражених у грошовій або відповідній іншій майновій формі, які були отримані при ліквідації (припиненні) іноземної юридичної особи або певного іноземного утворення без відповідного статусу юридичної особи платником податків у певних випадках, чітко передбачених підпунктами чинного ПК України та відповідному підрозділі цього розділу.

Зокрема потрібно зауважити що до доходів, з яких може не утримуватися податок ВЗ, належать:

- отримані державні та відповідні соціальні матеріальні допомоги;
- вартість отриманих соціальних послуг та певної реабілітаційної допомоги (включно з отриманими грошовими компенсаціями відповідним особам з підтвердженою інвалідністю, а також на дітей з отриманою інвалідністю при реалізації відповідних індивідуальних програм реабілітації відповідних осіб з інвалідністю, а також нарахованими сумами допомоги по вагітності та пологах);
- також нараховані аліменти;

- отримані подарунки та спадщина від членів сім'ї першого та другого ступенів споріднення;
- отримані подарунки, вартість, яких не перевищує 25% розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня податкового року (у 2025 році це становить 2000 грн);
- відноситься поворотна фінансова допомога;
- отриманий дохід, лише раз зафіксований упродовж звітного податкового року від продажу різноманітних об'єктів нерухомого майна (житлового будинку, квартири, земельної ділянки, що не перевищує встановлені норми безоплатної передачі), якщо звичайно таке майно перебувало у власності цієї особи більше 3-х років.

Дати щодо початку та оголошення завершення активних бойових дій, а також безпосереднє виникнення та припинення можливості бойових дій або початку та відповідно завершення тимчасової окупації території України можуть визначатися відповідно до визначених даних Переліку окреслених територій, на яких активно ведуться (велися) бойові дії або ці території тимчасово окуповані росією, які регламентуються і затверджені наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України № 309 від 22.12.2022.

Зареєстровані ФОПи єдинники саме першої та другої груп, які у своїй господарській діяльності не використовують працю найманих осіб, звільняються від сплати платежів ВЗ упродовж одного календарного місяця безпосередньо на рік на час відпусткового періоду, а також за період хвороби, тривалістю 30 і більше календарних днів, що обов'язково суворо підтверджується витягом з електронного реєстру листків непрацездатності.

Потрібно зауважити що згідно з наданими роз'ясненнями ДПС, для такого відповідного звільнення платнику податків необхідно обов'язково подати до відповідного контролюючого органу заяву написану в довільній формі щодо періоду щорічної відпустки (саме до дати початку відпустки), а щодо наданого терміну втрати працездатності – саме до 20 числа місяця, наступного за місяцем, в якому закінчився лікарняний (з обов'язковим додаванням витягу з ЕРЛН).

Самозайняті особи, які були призвані на військову службу також звільняються від нарахування, сплати та подання звітності з податку ВЗ (ФОПів та відповідних осіб, які у своїй практиці провадять незалежну професійну діяльність), які були призвані на військову службу під час оголошеної мобілізації або активно залучені до виконання службових обов'язків щодо проведення мобілізації за передбачуваними посадами, прописані штатами воєнного часу, під час оголошення особливого періоду, чітко визначеного чинним Законом України що носить назву «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», абсолютно на весь період несення їх військової служби.

Згідно з відповідними роз'ясненнями ДПС безпосередньою підставою для такого звільнення є ні що інше як заява уповноваженої особи та завірена копія військового квитка або завірена копія іншого документа, виданого компетентним відповідним державним органом, із чітким зазначенням всіх персональних даних про призов такої особи. Зазначені документи в повному обсязі подаються за місцем податкової реєстрації відповідної самозайнятої особи не пізніше як впродовж 10 днів після демобілізації, а в разі перебування відповідної особи на лікуванні – не пізніше як впродовж 10 днів по його завершенню.

Відповідальність:

1. Виявлена несплата або сплата не в повному обсязі податку військового збору зареєстрованими підприємцями єдиного податку 1, 2 та 4 групи тягне за собою не що інше як накладення штрафу в розмірі 50% ставки нарахованого ВЗ (у 2025 році це 400 грн).

2. Фізичні особи, а також ФОПи та відповідні юридичні особи – одиниці третьої групи за виявлені порушення правил щодо сплати (перерахування) нарахованих сум податку ВЗ можуть бути притягнені до відповідальності у вигляді накладеного штрафу, а саме в розмірі 5% погашеної суми нарахованого боргу при затримці сплати терміном до 30 календарних днів, а у випадку затримки більше 30 календарних днів – нараховуються у розмірі 10% погашеної суми відповідного податкового боргу.

3. У разі несвоєчасної сплати або взагалі несплати військового збору умисно застосовується штраф у розмірі 25% від нарахованої суми несплаченого (несвоєчасно сплаченого) податкового зобов'язання. А якщо будуть мати місце вчинення таких неприпустимих діянь повторно впродовж 1095 календарних днів або відповідно прострочення сплати грошового зобов'язання на термін більше як 90 календарних днів можуть тягнути за собою штраф у розмірі 50% від суми несплаченого (несвоєчасно сплаченого) податкового зобов'язання.

4. У випадках якщо несплата або сплата не в повному обсязі платежу ВЗ відповідними податковими агентами тягнуть за собою ні що інше як накладення штрафу в розмірі 10% суми нарахованого збору, що підлягає негайній сплаті. За ті самі вчинені дії умисно, порушнику накладається штраф у розмірі 25% суми відповідного податку. За виявлене повторне порушення, вчинене тим же податковим агентом упродовж 1095 календарних днів, обов'язково накладається штраф розміром 50%, а за виявлені порушення, вчинені втретє та більше разів – нараховується штраф у розмірі 75% суми відповідного податку.

1.3. Нормативно-правове регулювання обліку нарахування та сплати військового збору

Військовий збір (ВЗ) — це прийнятий тимчасовий обов'язковий платіж, створений з чіткою метою підтримки оборонних потреб України. Його регулювання базується чітко на Податковому кодексі України (ПКУ) з урахуванням відповідних змін, уведених законами 2024 року, які діють протягом 2025 року. З 1 грудня 2024 року ставка платежу ВЗ становить 5% для більшості доходів фізичних осіб, із певними особливостями для зареєстрованих ФОПів та окремих категорій платників податку. У таблиці 1.1 представлено основні нормативно-правові акти, їхній опис та основні ключові аспекти щодо ВЗ у 2025 році.

Законом внесені відповідні зміни та доповнення до цілої низки законодавчих актів України, зокрема, безпосередньо до Податкового кодексу України (далі – Кодекс) саме в частині підвищення ставки військового збору до

5 відсотків від бази об'єкта оподаткування (крім зазначених окремих категорій платників цього податкового збору, для яких податкова ставка залишається на рівні 1,5 відсотка).

Таблиця 1.1

Нормативно-правове регулювання військового збору в Україні на 2025 рік

№	Нормативно-правовий акт	Дата прийняття / Оприлюднення	Ключові положення щодо ВЗ у 2025 році
1	Податковий кодекс України (статті 16, 163, 164, 165, 268, 16 прим.1 підрозділу 10 розділу XX)	02.12.2010 № 2755-VI (чинна редакція з урахуванням змін)	Основний документ, що визначає ВЗ як 5% від об'єкта оподаткування (доходи фізичних осіб, включаючи зарплату, оренду, дивіденди тощо). З 01.01.2025: сплата ФОПами єдиного податку (групи 1–4); для ФОП на загальній системі — 5% з чистого доходу; звітність щомісячна (замість квартальної). Не поширюється на зарплати військовослужбовців.
2	Закон України № 11416-д "Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування в умовах дії воєнного стану"	10.10.2024 (чинний з 01.12.2024)	Підвищення ставки ВЗ з 1,5% до 5% з 01.12.2024 (для доходів фізичних осіб, включаючи зарплату); запровадження ВЗ для ФОПів (перенесено на 01.01.2025): групи 1–2 — 10% від мінзарплати (800 грн/міс. у 2025); група 3 — 1% від доходу; група 4 — 10% від мінзарплати.

Продовження таблиці 1.1

3	Закон України № 4113-IX "Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні"	04.12.2024 (чинний з 01.01.2025)	Уточнення порядку сплати ВЗ: для ФОПів на єдиному податку — з 01.01.2025 по кінець воєнного стану; для ФОП на загальній системі — 1,5% за 2024, 5% з 2025; пільги для ФОП на окупованих територіях, військовослужбовців, на лікарняних; відображення в декларації платника єдиного податку.
4	Закон України "Про Державний бюджет України на 2025 рік" (№ 4015-IX, з змінами)	9.11.2024 (чинний з 01.01.2025)	Передбачає надходження від ВЗ (прогноз — понад 100 млрд грн) для фінансування Сил оборони; підтверджує тимчасовість ВЗ до припинення воєнного стану; щомісячна звітність з ПДФО та ВЗ з 01.01.2025.

Прийнятим Законом було передбачене підвищення ставки військового збору з 1,5 до 5 відсотків від об'єкта оподаткування для платників цього збору, чітко визначених пунктом 162.1 статті 162 розділу IV Кодексу, а саме [35]:

- відповідних фізичних осіб – резидентів, які можуть отримувати доходи як з джерела їх походження в Україні, так і мають місце іноземні доходи;
- певних фізичних осіб – нерезидентів, які можуть отримувати доходи з джерела їх походження безпосередньо в Україні;

Відповідно прописано до підпункту 1 підпункту 1.2 підрозділу 10 розділу XX Кодексу базою об'єкта оподаткування військовим збором є, зокрема, безпосередній загальний місячний (річний) оподатковуваний дохід громадян.

Нарахування, а також утримання та сплата (перерахування) платежів військового збору з отриманих доходів платників військового збору, чітко і

зрозуміло зазначених у підпункті 1 пункту 161 підрозділу 10 Кодексу, здійснюються в чітко визначеному порядку, встановленому відповідним розділом IV Кодексу, з урахуванням певних особливостей, безпосередньо визначених відповідним підрозділом 1 розділу Кодексу, за встановленою ставкою, визначеною підпунктом 1 підпункту 1.3 розділу Кодексу, а саме – 5 % від об'єкта оподаткування.

Згідно з встановленим підпунктом 1.5 пункту 161 п. 10 розділу XX Кодексу безпосередніми відповідальними за утримання (нарахування) та сплату (перерахування) платежу військового збору до державного бюджету з доходів платників податків, чітко згідно правил зазначених у підпункті 1 підпункту 1.1 пункту 161 підрозділу XX Кодексу, є відповідні особи, які визначені у статті 171 чинного Кодексу, зокрема маються на увазі податкові агенти, в т.ч. роботодавці.

Відповідно до статті 164 розділу IV Кодексу прописано що базою оподаткування є ні що інше як загальний оподаткований дохід – тобто будь-який дохід, який обов'язково підлягає оподаткуванню, відповідним чином нарахований (виплачений, наданий) саме на користь безпосереднього платника податку протягом відведеного звітного податкового періоду [35].

При цьому слід звернути увагу що підпунктом 169.4.1 пункту 169.4 статті 169 розділу діючого IV Кодексу чітко встановлені особливості віднесення отриманих доходів саме у вигляді заробітної плати до відповідних регламентованих податкових періодів часу.

Так, якщо наприклад платник податку отримує певні доходи у вигляді заробітної плати за безпосередній період її збереження згідно із чинним законодавством, у тому числі за час наданої йому відпустки або у випадку перебування платника податку на лікарняному, то саме з метою визначення чіткої граничної суми отриманого доходу, що дає безпосереднє право йому на отримання податкової соціальної пільги, та звичайно в інших окремих випадках їх оподаткування, такі доходи (або їх певна частина) можуть відноситися до встановлених відповідних податкових періодів їх нарахування.

При цьому варто звернути увагу, що пунктом 2 розділу II «Прикінцеві та перехідні положення» чинного Закону чітко встановлено, що доходи платників військового збору – фізичних осіб, чітко визначених пунктом 162.1 статті 162 Кодексу, нараховані саме за наслідками безпосередніх податкових періодів до набрання відповідної чинності Законом, мають обов’язково оподатковуватися за встановленою ставкою військового збору, що діяла саме до набрання чинності цим Законом, незалежно від встановленої дати їх фактичної виплати (надання), крім окремих випадків, прямо передбачених діючим Кодексом [35].

До усіх інших отриманих доходів, які включаються до безпосереднього складу загального місячного оподатковуваного доходу платника податків, у тому числі отриманого у вигляді відповідних виплат за затвердженими цивільно-правовими договорами, а також орендної плати, нарахованих процентів за депозитами, отриманих дивідендів тощо, які були нараховані (виплачені, або надані) відповідними податковими агентами платникам податку застосовується ставка військового збору у розмірі 5 відсотків незалежно від того, що такі доходи нараховуються за виконання відповідних робіт (послуг), а також за користування майном платника податків тощо у відповідних податкових періодах до 1 грудня 2024 року, оскільки відповідно до чинного Кодексу такі отримані доходи є доходом звітного періоду, в якому вони безпосередньо були нараховані а не певних періодів, за які вони були належним чином нараховані.

Висновки до розділу 1

У першому розділі магістерської кваліфікаційної роботи досліджено економічну, правову та фіскальну природу військового збору як виду спеціального податку, введеного в Україні з 2014 року з метою підтримки оборонних потреб країни. Військовий збір охарактеризовано саме як тимчасовий обов’язковий платіж, що утримується з доходів фізичних осіб, дія якого продовжується через триваючий на сьогодні воєнний стан.

Проаналізовано також ключові аспекти обліку військового збору, етапи його запровадження та чинну на сьогодні нормативно-правову базу, що чітко

регулює механізми нарахування та сплати цього обов'язкового збору. Розглянуто останні зміни в законодавстві, зокрема Закони України №4015-IX та №4113-IX, які з 1 грудня 2024 року підвищили ставку збору з 1,5% до 5% і розширили перелік платників, включивши фізичних осіб-підприємців на спрощеній системі оподаткування.

Чітко визначено принципи нарахування військового збору, категорії платників збору, об'єкти оподаткування, а також відповідні пільги, що звільняють від сплати цього збору певні групи громадян, зокрема військовослужбовців, учасників бойових дій, тощо.

Отже, військовий збір відіграє важливу ключову роль у фінансовій політиці нашої держави в умовах воєнного стану, забезпечуючи стабільне фінансування оборонних потреб. Водночас він вимагає належного ведення бухгалтерського обліку та суворого дотримання відповідних податкових норм усіх без винятку платників збору.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ

2.1. Організаційно-економічна характеристика об'єкта дослідження

Об'єктом дослідження даної роботи обрано СТОВ «Злагода», яке було створено за відповідним зваженим рішенням засновників від 19 січня 2000 року. Досліджуване підприємство – СТОВ «Злагода» – безпосередньо являється юридичною особою та має свій власний самостійний баланс і належним чином діє на основі повного господарського розрахунку, а також належного самофінансування і самоокупності (дод. 1.1). СТОВ «Злагода» здійснює свою виробничу господарську діяльність відповідно до чинного діючого Цивільного кодексу України і чинного Закону України що має назву «Про господарські товариства» та інші.

Територіально досліджуване підприємство СТОВ «Злагода» знаходиться в селі Ярунь Звягельського району Житомирської області. Керівником підприємства на сьогоднішній момент є Лавренюк Володимир Олександрович.

Метою господарської діяльності СТОВ «Злагода» є беззаперечно в повному обсязі отримання прибутку від виробничої діяльності та успішної реалізації виробленої на підприємстві продукції сільськогосподарського та іншого господарського призначення, а також певних продуктів харчування, та відповідно товарів народного споживання, останнім часом також практикується надання різноманітних послуг громадянам та певній категорії юридичних осіб, а також всіх інших існуючих видів підприємницької діяльності.

Предметом господарської діяльності досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода» однозначно є безперербійне виробництво, а також має місце переробка сільськогосподарської продукції, її необхідна закупівля та успішна реалізація.

В досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» на сьогоднішній день основними, ключовими галузями виробництва є безпосередньо галузі рослинництво та тваринництво. Надзвичайно велика увага постійно

приділяється саме галузі тваринництва. Господарство у своїй сьогоднішній структурі має достатню кількість сучасних високоякісних приміщень та належним чином обладнаних літніх таборів для відповідного належного утримання великої рогатої худоби.

Стосовно галузі рослинництва досліджуване підприємство СТОВ «Злагода» постійно намагається збільшити урожайність вирощуваних сільськогосподарських культур. Для цього результату використовуються нові високоефективні сорти культур, різні види високоякісних мінеральних добрив та гербіцидів. Основним засобом виробництва в сільському господарстві безперечно є земля. Земля постійно обробляється для створення сприятливих умов для ефективного росту і розвитку рослин, тобто по визначенню вона є предметом праці для людини. Сільськогосподарська діяльність однозначно повинна закінчуватися стійким обґрунтуванням сьогоднішньої перспективної стратегії розвитку підприємства.

Структуру земельних угідь СТОВ «Злагода» можемо розглянути на підставі даних таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Структура земельних угідь СТОВ «Злагода», 2022-2024 р.

Види угідь	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Відхилення + - (%)	
	Площа, га	Площа, га	Площа, га	Площа, га	2024 р. у % 2022 р.
Загальна земельна площа	802,40	802,40	849,80	47,50	106,90
Всього с/г угідь,	802,40	802,40	849,80	47,50	106,90
в т. ч. Рілля	749,20	749,20	773,80	24,70	104,30
Пасовища	-	-	75,97	75,97	-

Однозначно більшу частину загальних земельних угідь досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода» займає рілля, а вже виходячи з неї відповідні наявні посівні площі. Посівна площа- це така собі площа яка зайнята посівами

різних вирощуваних на підприємстві сучасних сільськогосподарських культур. Відповідний ефективний розподіл загальної посівної площі товариства СТОВ «Злагода» під різні відповідні групи сільськогосподарських культур називається саме структурою посівної площі.

Структуру наявних на сьогодні посівних площ сільськогосподарських культур в СТОВ «Злагода» наведено у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Структура посівних площ сільськогосподарських культур СТОВ «Злагода»

Культури	2022 рік		2023 рік		2024 рік	
	Площа, га	Структура, %	Площа, га	Структура, %	Площа, га	Структура, %
Озима пшениця	130,0	27,1	230,0	30,7	240,0	30,4
Яра пшениця	85,0	17,8	80,0	10,6	85,0	10,8
Ячмінь озимий	49,0	10,2	160,0	21,3	173,0	21,9
Інші зернові та зернобобові	65,0	13,6	59,1	7,9	62,0	7,9
Соя	100,0	20,9	130,0	17,4	145,0	18,4
Ріпак озимий	50,0	10,4	90,0	12,1	84,0	10,6
Всього:	479,0	100	749,1	100	789,0	100

В СТОВ «Злагода» посівна площа в 2022 році, порівняно з 2021 роком, збільшилась на 39,9 га, а порівняно з 2020 роком, посівна площа збільшилась на 310 га, і становить 789 га. Площа сої, порівняно з минулим роком, збільшилась на 15 га, а порівняно з 2020 роком, площа збільшилась на 45 га і становить 145 га. Площа ріпаку, порівняно з минулим роком, зменшилась на 6 га і становить 84 га. Найбільшу питому вагу у структурі посівних площ займає озима пшениця 30,4%, або 240 га. Площа ярої пшениці займає 10,0%, озимого ячменю 21,9%, сої 18,4% або 145 га. А найменшу питому вагу займає площа інших зернових та зернобобових 7,9%. Надзвичайно важливим є не лише достатня забезпеченість

господарства СТОВ «Злагода» земельними ресурсами та відповідно вирощування культур, але й однозначно ефективного використання всіх наявних земельних ресурсів.

Показники ефективності використання наявних земельних ресурсів у СТОВ «Злагода» наведено таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Ефективність використання земельних ресурсів у СТОВ «Злагода», 2022-2024р.

Показники	Значення показника		
	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Натуральні			
Урожайність з 1 га ,ц:			
озима пшениця	32,9	23,3	32,3
яра пшениця	12,4	12,2	13,6
ячмінь озимий	17,7	15,4	16,9
Соя	19,8	21,8	24,0
Вироблено на 100 га ріллі, ц:			
озимої пшениці	869,0	1472,9	1002,9
ярої пшениці	113,3	108,2	112,7
озимого ячменю	135,8	143,2	378,9
Сої	265,8	377,3	449,8
Продуктивність тварин:			
надій молока на 1 корову, кг	1933,0	2241,0	4189,0
середньодобовий приріст ВРХ, г	309,4	301,0	335,0
Вироблено на 100 га с.-г. угідь, ц:			

Продовження таблиці 2.3

Натуральні			
молока	18,8	42,4	788,9
м'яса ВРХ	18,9	22,8	27,4
Вартісні			
Одержано на 100 га с.-г., угідь ,тис. грн.:			
валової продукції	173,0	193,6	183,3
прибутку (+), (-)	15,8	6,9	11,5

У СТОВ «Злагода» урожайність озимої пшениці у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилась на 9,3 ц/га, а порівняно з 2022 роком, урожайність збільшилась на 0,4 ц/га. Урожайність ярої пшениці в звітному році, порівняно з минулим, збільшилась на 1,5 ц/га. Урожайність озимого ячменю збільшилась на 1,7 ц/га та урожайність сої збільшилась на 2,4 ц/га.

Виробництво озимої пшениці на 100 га ріллі у 2024 році, порівняно з 2023 роком, зменшилась на 480 ц, а порівняно з 2022 роком, збільшилась на 134,9 ц. Виробництво ярої пшениці в поточному році, порівняно з минулим, збільшилось на 4,7 ц. Виробництво озимого ячменю в 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилось на 235,8 ц та виробництво сої збільшилось на 73,6 ц. Надій молока на 1 голову в 2024 році становить 4189,0 кг. Середньодобовий приріст великої рогатої худоби у звітному році, порівняно з минулим роком, збільшився на 35 г.

Виробництво молока на 100 га с.-г. угідь в 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилось на 746,5 ц та виробництво м'яса ВРХ збільшилось на 5,7 ц. В 2024 році одержано на 100 га с.-г. угідь валової продукції 184,2 тис. грн., що порівняно з 2023 роком, зменшилась на 9,5 тис. грн.

Наявність на сьогодні основних засобів та відповідно постійний контроль за їх ефективним використанням однозначно мають досить велике значення в управлінні виробничою господарською діяльністю досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода».

Забезпечення та висока ефективність на сьогодні використання основних засобів у СТОВ «Злагода» можемо розглянути на підставі даних таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

Забезпечення та ефективність використання основних засобів СТОВ «Злагода»

Показники	Значення показника			Звітний рік в % до минулого
	2022 рік	2023 рік	2024 рік	
Валова продукція в порівняльних цінах, тис. грн.	1381,0	1543,0	1558,0	100,8
Середньорічна вартість основних засобів с.-г. призначення, тис. грн.	1682,5	2159,9	3107,0	143,9
Середньорічна чисельність працівників, осіб.	32	36	34	175
Наявність с.- г. угідь, га.	803,3	803,3	849,7	105,9
Капіталозабезпечення тис. грн.	2,2	2,8	3,7	133,3
Капіталоозброєність, тис. грн.	106,2	84,0	111,9	133,6
Капіталовіддача, грн.	0,90	0,80	0,60	71,4
Капіталомісткість, грн.	1,30	1,50	2,00	142,8

У досліджуваному СТОВ «Злагода» капіталозабезпечення виробництва за останні 2 роки збільшилась на 0,9 тис. грн. проаналізувавши саме внаслідок збільшення середньорічної вартості основних засобів на 948,1 тис. грн. Та наявності с.-г. угідь на 48,4 га. Капіталоозброєність, порівняно з минулим роком, збільшилась на 34,6% безпосередньо за рахунок збільшення вартості основних виробничих засобів підприємства та середньорічної чисельності працівників на

76 %. Капіталовіддача у 2024 році становить 0,60 грн., що на 29,6% менше, ніж у минулому. Капіталомісткість, якщо порівняти з минулим роком, то збільшилась на 0,60 грн. і у 2024 році становить 2,00 грн.

Розміри сільськогосподарських підприємств однозначно тісно взаємопов'язані ні з чим іншим як з процесом концентрації виробничого процесу. Під концентрацією виробничих процесів у сільськогосподарських агропідприємствах розуміють безпосередній процес зосередження всіх наявних засобів виробництва і відповідної робочої сили з чіткою метою стійкого збільшення виробництва сільськогосподарської продукції. Динаміка основних показників діяльності СТОВ «Злагода» за 2022–2024 роки проаналізовано в таблиці 2.5.

Таблиця 2.5

Динаміка основних показників діяльності СТОВ «Злагода» за 2022–2024 роки

Показники	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Зміна показників 2024 в % 2023 р.
Вартість валової продукції в порівняльних цінах, тис. грн.	1381,0	1545,0	1558,0	101,8
Товарна продукція, тис. грн.	5705,0	6981,0	8481,0	122,5
в т. ч.:				
озима пшениця	1971,0	1201,0	1321,0	110
яра пшениця	202,0	209,0	214,0	102,9
Молоко	1249,0	3319,0	3355,0	102,0
приріст ВРХ	277,0	176,0	181,0	103,8
Площа с.- г. угідь, га	803,3	803,3	849,6	106,9
в. т. ч. ріллі	749,1	803,3	774,7	97,4

Продовження таблиці 2.5

Середньорічна чисельність працівників, осіб	32	36	34	176
Середньорічна вартість основних виробничих засобів, тис. грн.	1682,5	2159,9	3107,0	143,9

У СТОВ «Злагода» вартість валової продукції, порівняно з минулим роком, збільшилась на 0,9 % та становить 1558 тис. грн. Товарна продукція становить 8481 тис. грн., що на 22,5% більше, ніж у 2022 році. В тому числі озима пшениця у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилась на 10%, яра пшениця збільшилась на 1,9 %. Молоко збільшилось на 1%, а приріст ВРХ на 2,9%. Площа с.-г. угідь у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилась на 5,9% та становить 849,6 га. Середньорічна чисельність працівників в звітному році становить 29 осіб. Порівняно з минулим роком, вона збільшилась на 75%. Середньорічна вартість основних фондів, порівняно з минулим роком, збільшилась на 948,1 тис. грн. і у 2024 році становить 3107 тис. грн.

Виробництво сільськогосподарської продукції в СТОВ «Злагода» проаналізовано в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Виробництво сільськогосподарської продукції в СТОВ «Злагода» у 2024 р.

Назва продукції	Площа, га Поголів'я, гол.	Вироблено продукції, ц	Виробнича собівартість, тис.грн.
Рослинництво:			
озима пшениця	240,0	7753,0	1434,0
ячмінь озимий	174,0	2924,7	463,0
Соя	146,0	3481,0	3262,0
Разом по рослинництву	559,0	14156,7	5156,0
Тваринництво:			
Молоко	161	6704,0	1913,0

Продовження таблиці 2.6

Тваринництво:			
приріст ВРХ	192	234,0	702,0
Разом по тваринництву	352	6471,0	2614,0
Всього	X	X	7769,0

У 2024 році в досліджуваному СТОВ «Злагода» виробництво озимої пшениці становить 7753 ц на площі 240 га. При цьому виробнича собівартість становить 1433 тис. грн. Площа ячменю озимого у 2024 році становить 174 га, вироблено ячменю озимого 2924,7 ц, при цьому виробнича собівартість становить 463 тис. грн. У 2024 році з 146 га вироблено 3481 ц сої, виробнича собівартість якої становить 3262 тис. грн. Виробництво молока становить 6704 ц поголів'я 161 гол, при цьому виробнича собівартість становить 1913 тис. грн. Вироблено приросту ВРХ 192 гол-234 ц, при цьому виробнича собівартість становить 702 тис. грн.

Реалізація вирощуваної сільськогосподарської продукції – це відповідні обсяги власноруч виробленої основної продукції. У 2024 році в СТОВ «Злагода» було реалізовано 6190 ц озимої пшениці, виробнича собівартість якої становить 1433 тис. грн., повна собівартість 1313 тис. грн., при цьому одержано 1503 тис. грн виручки від реалізації озимої пшениці.

Виробнича собівартість 2300 ц озимого ячменю становить 463 тис. грн, повна собівартість 1012 тис. грн, при цьому одержано 1806 тис. грн. виручки від реалізації. Реалізовано 3321 ц сої, виробнича собівартість становить 3262 тис. грн., повна собівартість 1458 тис. грн., при цьому одержано 3399 тис. грн. виручки від реалізації. Виробнича собівартість молока 6704 ц становить 1913 тис. грн, повна собівартість 1795 тис. грн., при цьому одержано 2126 тис. грн. Приріст ВРХ 216 ц, виробнича собівартість якого становить 702 тис. грн., повна собівартість 689 тис. грн., при цьому одержано 1643 тис. грн. виручки від реалізації. Для забезпечення даними оперативного керівництва щодо господарської діяльності підприємства однозначно необхідна своєчасна і завжди

достовірною інформацією про наявні на сьогодні у господарстві ресурси, їхній відповідний склад і розміщення, а також про склад джерел їх формування і відповідне цільове призначення. Таку важливу і потрібну інформацію, раціонально узагальнену і згруповану у відповідному встановленому порядку, одержують за допомогою складеного бухгалтерського балансу.

Бухгалтерський баланс досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода» є способом правильного економічного групування і узагальненого відображення у вітчизняній грошовій оцінці стану наявних на сьогодні господарських засобів за складом і розміщенням та відповідно за джерелами їх утворення і безпосереднім цільовим призначенням на певну визначену дату.

Склад і структуру наявних засобів (активів) в СТОВ «Злагода» наведено у таблиці 2.7.

Таблиця 2.7

Склад і структура активів СТОВ «Злагода», 2022-2024рр.

Види активів	2022 р.		2023 р.		2024 р.		Зміна показників за три роки	
	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн.	%	тис. грн. (+,-)	%
Незавершені капітальні інвестиції	159,0	3,9	-	-	-	-	-159,0	75,3
Основні засоби	552,0	14,3	905,0	22,7	2274,0	57,8	1723	-805,7
Довгострокові біологічні активи	679,0	17,4	733,0	18,6	801,0	20,3	122	-57,5

Продовження таблиці 2.7

Виробничі запаси	1032,0	25,9	566,0	14,6	-	-	-1032,0	482,8
Незавершене будівництво	179,0	4,4	441,0	11,7	-	-	-179,0	84,6
Готова продукція	641,0	16,4	705,0	17,9	133,0	3,5	-509	238,4
Поточні біологічні активи	866,0	21,9	814,0	19,5	725,0	18,4	-141	66,4
Гроші та їх еквіваленти	41,0	2,0	-	-	-	-	-41	19,7
Баланс	4145,0	100	4159,0	100	3931,0	100	-215	100

У досліджуваному СТОВ «Злагода» в 2022 році незавершені капітальні інвестиції становлять 159 тис. грн. Основні засоби за залишковою вартістю, порівняно з минулим роком, збільшились на 1723 тис. грн. Довгострокові біологічні активи, порівнюючи з 2022 роком, збільшились на 122 тис. грн. Виробничі запаси в 2023 році, порівняно з 2021 роком, зменшились на 467 тис. грн., незавершене виробництво в 2023 році, порівняно з 2021 роком збільшилось на 262 тис. грн.

Готова продукція, порівняно з 2023 роком зменшилась на 573 тис. грн., а порівняно з 2022 роком, зменшилась на 509 тис. грн. Поточні біологічні активи, порівняно з минулим роком, зменшились на 89 тис. грн. Гроші та їх еквівалентів 2022 році становлять 41 тис. грн. Всі засоби в 2024 році становлять 3931 тис. грн., що порівняно з 2020 роком, зменшились на 228 тис. грн та порівняно з 2020 роком зменшились на 215 тис. грн.

Склад і структуру наявних джерел формування засобів (пасивів) в СТОВ «Злагода» спробуємо розглянути на підставі даних таблиці 2.8.

Продовження Таблиці 2.8

товари, роботи і послуги	241,0	5,9	407,0	9,9	821,0	17,4	581,0	104,2
розрахунки з бюджетом	61,0	1,5	139,0	4,4	163,0	3,4	103,0	19,1
розрахунки за страхуванням	9,0	0,4	38,0	0,9	43,0	0,9	39,0	5,9
розрахунки з оплати праці	52,0	1,3	91,0	2,8	109,0	2,3	58,0	11,1
інші поточні зобов'язання	995,0	25,0	714,0	15,1	846,0	17,9	-149,0	-27,5
Баланс	4145,0	100	4159,0	100	4707,0	100	563,0	100

В досліджуваному СТОВ «Злагода» зареєстрований капітал за останні три роки не змінився, так само, як і якщо взяти додатковий капітал та інформацію щодо резервного капіталу.

Нерозподілений прибуток у 2024 році, порівняно з 2022 роком, збільшився на 245 тис. грн. та становить 1901 тис. грн. Неоплачений капітал у 2024 році становить 6 тис. грн. Довгострокові кредити банків в 2024 році, порівняно з 2022 роком, зменшилися на 73 тис. грн. Короткострокові кредити банків в поточному році, порівняно з минулим роком, зменшилися на 71 тис. грн. Товари, роботи й послуги у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилися на 414 тис. грн. Розрахунки з бюджетом в поточному році, порівняно з минулим роком, збільшилися на 25 тис. грн. Розрахунки зі страхування у 2024 році, порівняно з 2023 роком, збільшилась на 6 тис. грн. Розрахунки з оплати праці в поточному

році, порівняно з минулим роком, збільшилися на 19 тис. грн. та інші поточні зобов'язання у звітному році становлять 846 тис. грн.

Всі джерела формування засобів товариства у поточному році становлять 4707 тис. грн., що на 1111 тис. грн. більше, ніж у минулому році, та на 563 тис. грн. більше, ніж у 2022 році.

Ведення бухгалтерського обліку на досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» здійснюють у строгій відповідності з затвердженої і визначеною обліковою політикою господарства (дод.Б1). Для забезпечення чіткого, своєчасного та якісного обліку на досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» організовано систему систематичного і безперервного складання і опрацювання первинних документів. Це безпосередній рух облікових документів в процесі їх оперативного використання і систематичного бухгалтерського опрацювання починаючи з моменту безпосереднього складання або одержання від інших партнерів - підприємств до своєчасної передачі на зберігання в архів після проведеного запису в облікові реєстри.

Види діяльності СТОВ «Злагода» за КВЕД - 2010 наведено в таблиці 2.9.

Таблиця 2.9

Види діяльності СТОВ «Злагода» за КВЕД

Коди	Назва
01.11	Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і
01.13	Вирощування овочів
01.41	Розведення великої рогатої худоби молочних порід
01.45	Розведення овець і кіз
01.46	Розведення свиней
01.49	Розведення інших тварин
01.61	Допоміжна діяльність у рослинництві

Отже, аналізуючи організаційно-економічні особливості діяльності досліджуваного підприємства визначають і його ефективність та раціональність організації ведення бухгалтерського обліку заробітної плати і військового збору, яка викладена в обліковій політиці. Ефективна та раціональна організація

бухгалтерського обліку нарахування та сплати військового збору, окрема у товаристві СТОВ «Злагода» починається з чіткої розробки його облікової політики.

Вона передбачає відповідний вибір комплексу використаних методичних прийомів, а також способів та відповідних процедур з чіткої організації та правильного ведення бухгалтерського обліку, що буде детально розглянуто і проаналізовано нами в наступному питанні.

2.2. Методика та організація обліку нарахування та сплати військового збору

Військовий збір в Україні є надзвичайно важливим елементом вітчизняної податкової системи, чітко спрямованим на фінансування нагальних оборонних потреб нашої держави, особливо в умовах нинішнього воєнного часу. Цей тимчасовий податок регулюється відповідними нормами Податкового кодексу України (ПКУ) і має чітко визначений порядок нарахування та сплати. Для сільськогосподарських підприємств, таких як досліджуване СТОВ "Злагода", правильна і системна організація обліку військового збору є критично важливою для забезпечення відповідності законодавчим вимогам і в повній мірі підтримання фінансової стабільності.

Методика нарахування, сплати та відображення військового збору в бухгалтерському обліку досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода", яке спеціалізується на вирощуванні зернових культур і тваринництві на досить високому рівні. На сьогодні ставка військового збору становить 5%.

Військовий збір був запроваджений в Україні саме як тимчасовий податок у 2014 році з метою підтримки Збройних сил України. Відповідно до норм чинного ПКУ, цей важливий збір утримується безпосередньо з доходів фізичних осіб за ставкою 5%. Об'єктом оподаткування є отримані доходи громадян досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода", чітко визначені статтею 163 ПКУ [35], зокрема нарахована заробітна плата, різного роду премії, а також отримані

доходи від оренди, нараховані дивіденди та інші відповідні виплати, отримані фізичними особами. На відміну від податку на доходи фізичних осіб (ПДФО), досліджуваний в темі роботи військовий збір не передбачає певних пільг чи диференціації за розміром нарахованого доходу, що значно спрощує його адміністрування.

Для досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода" основним джерелом нарахування військового збору є безпосередня заробітна плата штатних працівників, включаючи як постійних, так і у певних випадках сезонних робітників, зайнятих у сільськогосподарському виробництві. Крім того, підприємство в окремих випадках практикує здійснювати виплати в натуральній формі (наприклад різною сільгосппродукцією), що також однозначно підлягають оподаткуванню. Досить важливою особливістю є те, що військовий збір утримується з усіх видів доходів, незалежно від їх джерела чи форми виплати, звичайно за винятком прямо передбачених законодавством звільнень.

Методика нарахування податку військового збору базується на чіткому визначенні бази оподаткування та однозначно правильному застосуванні ставки. Згідно чинним з ПКУ, база оподаткування охоплює всі без винятку доходи фізичних осіб, отримані у грошовій чи натуральній формі, за винятком тих, що безпосередньо звільнені від оподаткування. Для досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода" основними видами доходів, що підлягають оподаткуванню, є нарахована заробітна плата працівників, різні премії та надбавки, компенсації за невикористану відпустку.

Якщо, наприклад, працівнику СТОВ "Злагода" Гарбару В.Ю. нараховано заробітну плату в розмірі 20 000 грн, військовий збір розраховується як: $20\ 000 \times 5\% = 1\ 000$ грн.

Підприємство утримує належну розраховану суму з нарахованого доходу працівника під час виплати заробітної плати чи інших нарахованих доходів. СТОВ "Злагода" перераховує утриману суму військового збору до державного бюджету чітко у строки, які встановлені для військового збору, а саме не пізніше 30 календарних днів після закінчення місяця нарахування.

Для забезпечення точності розрахунків досліджуване підприємство СТОВ "Злагода", використовує автоматизовані бухгалтерські програми, такі як MASTER Бухгалтерія, що дозволяють автоматично визначати суму нарахованого збору на основі введених даних про доходи відповідних працівників.

Організація обліку військового збору на досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода", здійснюється чітко у відповідності до Національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку (НПСБО) [29] та відповідних вимог ПКУ [35]. Військовий збір розглядається як частина утримань із нарахованої заробітної плати працівників, що формує без посередні зобов'язання підприємства перед державним бюджетом.

СТОВ "Злагода" досить активно використовує сучасні інформаційні технології для ведення бухгалтерського обліку. Автоматизовані системи однозначно дозволяють не лише швидко розраховувати платіж військовий збір, але й вести аналітичний облік за кожним працівником підприємства, що полегшує підготовку фінансової звітності та внутрішній контроль за правильністю проведених утримань. Наприклад, у період сезонних робіт, коли кількість працівників може зростати, автоматизація допомагає уникнути помилок у бухгалтерських розрахунках.

Крім того, підприємство веде бухгалтерський облік виплат у натуральній формі. Наприклад, якщо працівник отримав 500 кг зерна як оплату праці, оцінену за ринковою вартістю в 5 000 грн, військовий збір нараховуються у розмірі 5% (250 грн) утримується з цієї нарахованої суми, що також відображається у бухгалтерському обліку.

СТОВ "Злагода" як і всі товариства зобов'язане подавати фінансову звітність із військового збору у складі Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь фізичних осіб, і відповідних сум утриманого з них податку (форма №1ДФ). Цей звіт обов'язково подається щоквартально до органів Державної податкової служби (ДПС) протягом 40 календарних днів після закінчення відповідного звітного кварталу.

У складеному звіті чітко зазначаються суми нарахованих доходів, а також утриманого військового збору та своєчасно перерахованих до бюджету коштів. Відповідний контроль за правильністю нарахування та сплати військового збору чітко здійснюється контролюючими органами ДПС під час планових або позапланових перевірок. Для уникнення штрафів СТОВ "Злагода" проводить регулярні внутрішні аудити бухгалтерських даних, перевіряючи коректність і правильність розрахунків і своєчасність перерахування коштів. Наприклад, у 2024 році підприємство провело внутрішню перевірку, яка виявила певні незначні помилки в обліку виплат сезонним працівникам, що були оперативно виправлені.

Організація обліку військового збору досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода", періодично стикається з певними викликами, серед яких: оцінка ринкової вартості сільгосппродукції для визначення бази оподаткування може бути суб'єктивною і потребує певних додаткових зусиль.

У періоди пікових навантажень (наприклад, під час збору врожаю) кількість працівників періодично зростає, що в певній мірі ускладнює облік і значно підвищує ризик помилок.

Поєднання військового збору, ПДФО та єдиного соціального внеску (ЄСВ) створює також значне навантаження в цілому на фонд оплати праці. До рекомендацій для вдосконалення можна запропонувати впровадження спеціалізованих модулів у бухгалтерське програмне забезпечення для автоматизації розрахунків виплат у натуральній формі, організацію регулярного навчання для бухгалтерів щодо останніх змін у податковому законодавстві, зокрема стосовно військового збору, розробку внутрішніх регламентів для обліку сезонних працівників, що включатимуть запропоновані чіткі інструкції щодо нарахування та утримання військового збору, оптимізацію структури виплат працівникам, наприклад, шляхом використання відповідних пільг, дозволених законодавством, для суттєвого зменшення податкового навантаження.

Належна організація обліку військового збору має досить важливе значення для СТОВ "Злагода" не лише з точки зору дотримання чинного законодавства, але й для підтримки репутації відповідального платника податків. Своєчасна сплата військового збору сприяє фінансуванню постійно зростаючих оборонних потреб країни, що є особливо актуальним у період нинішнього воєнного стану. Крім того, чіткий бухгалтерський облік дозволяє досліджуваному підприємству СТОВ "Злагода", уникнути різних штрафів і пені, які можуть виникнути через порушення податкового законодавства.

Організація та методика обліку військового збору на СТОВ "Злагода" відповідає вимогам українського законодавства. Підприємство забезпечує своєчасне нарахування, утримання та перерахування збору до державного бюджету, використовуючи при цьому сучасні бухгалтерські системи для автоматизації процесів. Водночас наразі з цим існують певні виклики, такі як бухгалтерський облік виплат у натуральній формі та сезонність працівників, які однозначно потребують додаткових зусиль для вдосконалення.

Впровадження запропонованих рекомендацій, зокрема автоматизації та навчання персоналу, сприятиме значному підвищенню ефективності обліку та зниженню ризиків помилок. Військовий збір відіграє важливу роль у підтримці обороноздатності України, а його належний облік на досліджуваному підприємстві СТОВ "Злагода", є прикладом відповідального виконання податкових зобов'язань.

2.3. Первинний облік нарахування та сплати військового збору

Первинний облік на досліджуваному підприємстві СТОВ "Злагода" є фундаментом бухгалтерської системи, що чітко фіксує господарські операції в момент їх виникнення та постійно забезпечує достовірність облікових даних для подальшого системного узагальнення. Щодо податку військового збору (ВЗ), який на сьогодні утримується за ставкою 5 % від оподатковуваних доходів

фізичних осіб (посилаючись на ст. 168 Податкового кодексу України), первинний облік охоплює первинне документування нарахування заробітної плати працівників, утримання ВЗ, а також формування платіжних інструкцій та відображення в бухгалтерських регістрах.

СТОВ «Злагода», веде бухгалтерський облік у відповідності за національними стандартами [29] з використанням програмного забезпечення MASTER: Бухгалтерія за 2023 рік фонд оплати праці склав 910 тис. грн, нараховано ВЗ – 62,5 тис. грн; за 9 місяців 2024 року – відповідно 1млн 420 тис. грн та 34 тис. грн. Первинні облікові документи формуються щомісяця, чітко зберігаються в як електронному так і паперовому вигляді терміном 3 роки (згідно з виданим наказом Мін'юсту № 578/5 від 12.04.2012).

Має завжди бути детальний опис первинного обліку ВЗ на досліджуваному підприємстві, чіткий аналіз документообігу, належна оцінка відповідності нормативним вимогам та розробка дієвих пропозицій щодо оптимізації з урахуванням специфіки сільськогосподарського виробництва в Звягельському районі. Первинний облік ВЗ регулюється чинним Податковим кодексом України (ст. 127, 168, 169) [35]; Законом України «Про бухгалтерський облік»; Положенням про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, тощо.

Таблиця 2.10

Документообіг в СТОВ «Злагода»

Етап	Документ	Відповідальний	Термін формування
1. Фіксація робочого часу	Табель обліку робочого часу (ф. № П-5)	Табельник (механік дільниці)	До 3-го числа наступного місяця

Продовження таблиці 2.10

2.Нарахування доходів	Розрахунково-платіжна відомість (РПВ)	Бухгалтер з оплати праці	5–7 число
3. Утримання ВЗ	Журнал-ордер № 6 (розділ «Податки з ФОП»)	Головний бухгалтер	8–10 число
4. Перерахування	Платіжна інструкція (електронна)	Касир/бухгалтер	До 30 числа
5. Звітність	Форма 1ДФ (додаток до ПДФО)	Головний бухгалтер	До 10 числа наступного кварталу

У 2024 році 92 % документів формуються в програмі «MASTER: Бухгалтерія», решта – вручну (ЦПД, а також разові премії). Кожна без винятку господарська операція супроводжується підписом та печаткою (це стосується паперових носіїв).

Податковий платіж військовий збір як тимчасовий обов'язковий платіж визначається згідно Перехідними положеннями чинного Податкового кодексу України (ПКУ). З 1 грудня 2024 року Закон від 10.10.2024 р. № 4015 змінив положення чинного ПКУ, збільшивши ставку до 5%. Зміни для ФОП стали чинними з 1 січня 2025 року.

При нарахуванні податку ВЗ тісно безпосередньо пов'язаний з податком на доходи фізичних осіб (ПДФО). ВЗ в звітності не має власної декларації, а зазначається саме в «зарплатному» Податковому розрахунку, зокрема у Додатку 4ДФ разом із нарахованим ПДФО.

Податкова соціальна пільга (ПСП) та відповідний натуральний коефіцієнт до бази податку ВЗ не застосовуються, що однозначно відрізняє ВЗ від податку

ПДФО. Відповідно, податки ПДФО та ВЗ можуть мати різну розрахункову базу у певних випадках:

- Застосування відповідної ПСП;
- Виплати які здійснюються в натуральній формі.

Перерахунок податку ВЗ не проводиться, як це робиться для нарахованого ПДФО наприкінці року та при звільненні. У фізичних осіб, які безпосередньо беруть участь у певних заходах національної безпеки та оборони, виникла на сьогодні унікальна ситуація з ПДФО та ВЗ:

- ПДФО з отриманого грошового забезпечення обов'язково утримується, але військовослужбовцям його повертають у вигляді компенсації. Це встановлене правило діяло ще до початку воєнного стану. У Додатку 4ДФ цей відображений ПДФО все одно декларується, тому він формально присутній (згідно з п. 4 Порядку компенсації ПДФО).

- ВЗ під час воєнного стану не утримується та не сплачується. Тому в цьому випадку ВЗ відсутній навіть у Додатку 4ДФ.

Військовий збір на досліджуваному підприємстві СТОВ "Злагода" не стягується з таких отриманих виплат :

- Матеріальна допомога по вагітності та пологах, оскільки нараховані декретні не підлягають оподаткуванню ПДФО (п. 165.1.1 ПКУ).

- Кошти видані на відрядження або під відповідний звіт з підтвердними на це документами, а також видані добові в межах неоподаткованої норми (0,1 від мінімальної зарплати на 01 січня, у 2025 році – становлять 800 грн).

- Нараховані аліменти.
- Різного роду подарунки, якщо їх вартість не перевищує 25% мінімальної зарплати на 01 січня звітного року (у 2025 році – становить 2000 грн). Якщо має місце перевищення, податок ВЗ, як і ПДФО, стягується лише з відповідної суми перевищення..

На сьогоднішній день сплата військового збору (ВЗ) здійснюється саме за такими ж встановленими правилами, як і ПДФО:

- Якщо нарахована зарплата (отриманий дохід) виплачується податковим агентом на відкритий банківський рахунок, податки ВЗ та ПДФО сплачуються одночасно з відповідним отриманням коштів у банку.

- Якщо відповідний дохід нараховано, але не виплачено, податок ВЗ слід обов'язково сплатити протягом не більше як 30 календарних днів після місяця нарахування, а Додаток 4ДФ потрібно подати протягом 20 днів.

- Якщо встановлений крайній термін сплати податку ВЗ припадає на вихідний день, він не може переноситься. Тому слід платити податки ВЗ та ПДФО заздалегідь.

Розглянемо розрахунок ВЗ на досліджуваному підприємстві СТОВ "Злагода" на конкретних прикладах.

Працівниці Гапоненко В.С., яка утримує 2-х дітей, нарахували зарплату за січень 2025 року 8100 грн (посадовий оклад + надбавка + премія). Така працівниця має заслужене право на застосування ПСП «на своїх дітей», яка розраховується кратно кількості дітей: нарахована сума її доходу знаходиться в таких межах 8480 грн ($=4240 \text{ грн} * 2$, де 4240 грн – це поріг доходів на отримання ПСП у 2025 році). Усім її дітям не виповнилося 18 років, а працівниця вчасно подала заяву на ПСП. Розмір базової ПСП у 2025 році – 1514 грн.

Розраховуємо нарахування суму ПДФО, та податку ВЗ та обчислюємо суму зарплати до видачі працівниці.

$$(8480 \text{ грн} - 2 * 1514 \text{ грн}) * 0,18 = 5452 \text{ грн} * 0,18 = 981,36 \text{ грн}$$

При обчисленні ВЗ сума ПСП не враховується, тому податок ВЗ становить: $8480 \text{ грн} * 0,05 = 424,00 \text{ грн}$

Тоді після операцій вище зарплата до видачі працівниці виходить наступна:

$$8480 - 981,36 - 424,00 = 7074,64 \text{ грн}$$

Працівнику Столярчук П.П. за січень 2025 року була нарахована матеріальна допомога на вирішення ВАЖЛИВИХ соціально-побутових питань у сумі 5000 грн. Розраховуємо суму ПОДАТКІВ ПДФО, ВЗ й після цього обчислимо суму до видачі нашому працівнику.

Матеріальна допомога на вирішення важливих соціально-побутових питань не оподатковується податком ПДФО у сумі сукупно у відповідному розмірі, що не перевищує 4240 грн у 2025 році (п. 170.7.3 ПКУ).

Отже, нараховані працівнику 5000 грн матеріальної допомоги у даному разі оподатковуються податками ПДФО та ВЗ лише чітко у сумі, що перевищує встановлений ліміт, тобто:

$$5000 - 4240 = 760 \text{ грн}$$

Отже в цьому випадку, ПДФО обчислюється лише з нарахованої зарплати:

$$760 \text{ грн} * 0,18 = 136,80 \text{ грн}$$

Розрахунок ВЗ має наступний вигляд:

$$760 \text{ грн} * 0,05 = 38,00 \text{ грн}$$

Тоді сума до видачі працівнику матеріальної допомоги виходить такою:

$$5000 - 136,80 - 38 = 4825,20 \text{ грн}$$

Первинний облік нарахування та сплати військового збору в досліджуваному СТОВ «Злагода» (с. Ярунь) відповідає встановленим нормативним вимогам, забезпечуючи 99,3 % точності проведених розрахунків при ставці 5 %. За 2024 рік прогнозована сума ВЗ – 64 тис. грн, що становить 1,85 % від фонду оплати праці.

Автоматизація документообігу (з 86 % до 100 %) та впровадження відповідних чек-листів дозволять:

- значно скоротити час на формування РПВ на 40 %;
- усунути якісь виправлення (економія ~3 тис. грн/рік на штрафи);
- підвищити процес контролюваності господарських операцій у сезонний період (липень–вересень).

2.4. Синтетичний та аналітичний облік нарахування та сплати військового збору

Синтетичний та аналітичний облік військового збору на досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» (ВЗ) є важливим ключовим елементом системи

бухгалтерського обліку податків на доходи фізичних осіб, яка забезпечує узагальнення інформації про зобов'язання відповідного підприємства перед бюджетом саме у грошовому вираженні. Відповідно до чинного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток», а також норм Податкового кодексу України (далі – ПКУ), ВЗ нараховується роботодавцем як утримання з нарахованих доходів працівників, що підлягають обов'язковому оподаткуванню податком на доходи фізичних осіб (ПДФО).

З 1 грудня 2024 року, відповідно до змін у чинному законодавстві, ставка податку ВЗ підвищилася з 1,5% до 5% від бази оподаткування, що однозначно досить суттєво вплинуло на обсяг нарахувань для всіх без винятку підприємств.

У синтетичному обліку податок ВЗ відображається на рахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами», субрахунок якого може бути адаптований для конкретних видів зборів (наприклад, 642/ВЗ). Цей бухгалтерський рахунок належить до класу 6 «Розрахунки» і використовується винятково для узагальнення заборгованості перед нашою державою [41].

Основні бухгалтерські проводки, що формують синтетичний облік, включають наступні:

- Нарахування ВЗ: Дебет 23 «Виробництво» (або 91 «Загальновиробничі витрати», залежно від виду господарської діяльності), Кредит рахунку 642 «Розрахунки за обов'язковими платежами» – на суму відповідного нарахованого збору безпосередньо з фонду оплати праці (ФОП).
- Утримання з працівників товариства: Дебет рахунка 661 «Розрахунки за заробітною платою», Кредит рахунка 642 – на утриману суму податку ВЗ.
- Сплата податку до вітчизняного бюджету: Дебет 642, Кредит 311 «Поточні рахунки в національній валюті».

Ці господарські операції забезпечують внутрішній контроль за формуванням суми податкового кредиту та відповідного боргу, а також безпосередню інтеграцію з іншими елементами обліку системи витрат. На практиці синтетичний і аналітичний облік ВЗ тісно пов'язаний з єдиним соціальним внеском (ЄСВ) та податком з додів фізичних осіб (ПДФО), оскільки

база нарахування для всіх цих обов'язкових платежів є ідентичною – а саме береться оподатковуваний дохід працівника. Методика перевірки правильності утримань й нарахувань, затверджена відповідним наказом ДПС від 04.05.2023 № 322, підкреслює, що синтетичний і аналітичний облік повинен строго відповідати аналітичним регістрам для забезпечення достовірності фінансової звітності.

Для сільськогосподарських підприємств, таких як досліджуване СТОВ «Злагода», синтетичний і аналітичний облік ВЗ має специфіку через відповідну сезонність виробництва та однозначно у великій мірі залежність від погодних факторів, що дуже впливає на стабільність фонду оплати праці (ФОП). У 2024 році, за даними представленої фінансової звітності, фонд оплати праці на подібних підприємствах коливався від 500 тис. грн до 1,5 млн грн на місяць, що призводить до нарахувань податку ВЗ у межах 25–75 тис. грн залежно від ставки.

Аналітичний облік податку ВЗ доповнює синтетичний, надаючи більш деталізовану інформацію за окремими видами об'єктів: працівниками, видами нарахованих доходів (зарплата, різні премії, відрядження), а також відповідними періодами та регіонами. Він чітко ведеться у формі відомостей, відповідних карток або електронних таблиць, що дозволяють правильно розраховувати індивідуальні суми утримань і завжди контролювати дотримання лімітів чинного ПКУ (ст. 163). Аналітичний облік однозначно є обов'язковим для формування податкової звітності, зокрема Форми 1ДФ, де податок ВЗ декларується щоквартально.

Ключові елементи ведення аналітичного обліку на підприємстві включають:

- Розподіл за відповідними працівниками: для кожного працівника – ПІБ, його оклад, утриманий податок ВЗ, база оподаткування.
- Класифікацію нарахованих доходів: основна зарплата, різні надбавки, разові виплати.
- Контроль за відповідними пільгами: для певних категорій працівників (інваліди, військовослужбовці) ВЗ може не нараховуватися.

Синтетичний облік передбачає чіткий документальний напрям (перевірка всіх первинних документів) та аналітичний облік (порівняння сум з регістрами). Це дозволяє швидко виявляти розбіжності, наприклад, між нарахованим ФОП та утриманим податком ВЗ, що особливо актуально для підприємств з великою кількістю сезонних працівників.

На підприємствах вітчизняного агросектору аналітичний облік податку ВЗ ускладнюється через фрагментарність зайнятості: у СТОВ «Злагода» середня чисельність працівників становить близько 29 осіб, з яких 12– сезонні. Це вимагає ведення карток обліку (форма № П-6) з щомісячним оновленням.

СТОВ «Злагода», як сільськогосподарське товариство з обмеженою відповідальністю, спеціалізується на вирощуванні зернових культур та тваринництві. Облік ВЗ на підприємстві автоматизовано за допомогою програми «MASTER: Бухгалтерія» що інтегрує синтетичний і аналітичний рівні.

Синтетичний облік на підприємстві ведеться на субрахунку 642/5 «Розрахунки за іншими обов'язковими платежами» з щомісячним формуванням відповідних оборотно-сальдових відомостей [22]. Сплата здійснюється до 30-го числа місяця наступного за звітним (Дт 642 Кт 311).

Аналітичний облік організований у відомостях розрахунків з персоналом (форма № Зар-7), де для кожного з 29 працівників фіксуються: база оподаткування, ставка податку ВЗ, утримана сума. Для сезонних працівників (12 осіб) використовуються окремі картки з позначкою «тимчасовий договір».

Аналіз синтетичного обліку на досліджуваному СТОВ «Злагода» показує повну відповідність нормам ПКУ: розбіжності між оборотами рахунку 642 та банківськими виписками відсутні, що підтверджено внутрішнім аудитом за 2024 рік. Однак аналітичний облік має резерв для покращення: ручне введення даних для 10% сезонних працівників призводить до помилок у 2–3% розрахунків, що може однозначно спричинити штрафи за ст. 123 ПКУ (до 50% несплаченої суми).

Пропонуємо інтегрувати модуль «Податки» у «Мастер Бухгалтерії» з автоматичним імпортом даних з табелів обліку робочого часу, що значно зменшить час на розрахунки на 40%.

2.5. Відображення розрахунків з бюджетом по військовому збору у звітності в умовах електронної обробки економічної інформації

В сучасних умовах воєнного стану та відповідних економічних трансформацій в Україні військовий збір однозначно залишається ключовим інструментом фінансування обороноздатності нашої держави. Згідно з чинним Податковим кодексом України (відображено в підрозділі 10 розділу XX), військовий збір є тимчасовим платежем, ставка якого з 1 грудня 2024 року зростає до 5% від бази об'єкта оподаткування [35].

Для всіх сільськогосподарських підприємств, таких як досліджуване СТОВ "Злагода", розрахунки з бюджетом по ВЗ є частиною загального комплексу обов'язкових податкових зобов'язань, пов'язаних з нарахуванням заробітної плати працівникам та відповідними іншими доходами фізичних осіб.

Використання електронної обробки економічної інформації, зокрема за допомогою сучасного спеціалізованого програмного забезпечення (ПЗ) "Майстер-Бухгалтерія", дозволяє автоматизувати облік, процеси нарахування та звітності, при цьому мінімізуючи помилки та забезпечуючи чітко і своєчасне подання облікових даних до вітчизняних контролюючих органів.

На досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» у бухгалтерському обліку розрахунки по військовому обліку відображаються на рахунку 64 "Розрахунки за податками". Зокрема, бухгалтерський субрахунок 642 "Розрахунки за обов'язковими платежами" використовується саме для обліку утриманих та сплачених сум ВЗ, оскільки окремий рахунок для цього податкового збору не передбачено. Об'єктом оподаткування ВЗ є отримані доходи фізичних осіб, чітко визначені ст. 164 ПКУ, включаючи нараховану заробітну плату, різні винагороди за цивільно-правовими договорами (ЦПД) тощо.

Основні бухгалтерські проводки для досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода" (як сільськогосподарського підприємства з фіксованою кількістю працівників – близько 30 осіб, за даними ЄДР):

- Нарахування податку ВЗ з заробітної плати: Дт 661 "Розрахунки за заробітною платою" Кт 642 "Розрахунки за обов'язковими платежами" – на суму утриманого податку ВЗ (5% від оподаткованого доходу). Наприклад, якщо нараховано ЗП працівнику Самойленко В.В. 20 000 грн, ВЗ = 1 000 грн (5%).

- Сплата ВЗ до державного бюджету: Дт 642 Кт 311 "Розрахунки з органами, що проводять казначейські операції" – на суму перерахованого податкового платежу.

Для доходів за ЦПД використовують: дебет субрахунка 685 "Розрахунки з іншими кредиторами" замість 661. У досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода», де сезонні виплати (наприклад, преміям за збирання врожаю) є досить поширеними, аналітичний облік на 642 субрахунку ведеться за кожним без винятку працівником або договором для забезпечення внутрішнього контролю [41].

Податкова звітність з податку ВЗ тісно інтегрована з ПДФО та ЄСВ в об'єднану систематизовану форму "Податковий розрахунок сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь відповідних фізичних осіб, і відображених сум утриманого з них податку, податок ЄСВ та сум нарахованого єдиного внеску" (чинна форма № 1ДФ, місячна з 2025 року, наказ Мінфіну № 1137). Суми податку ВЗ відображаються в:

- Розділі II форми № 1ДФ: рядок "Військовий збір" – відображена загальна сума нарахованого та сплаченого ВЗ.

- Додаток 4ДФ: містить відомості про нараховані доходи, утримані податки ПДФО та ВЗ відповідно за кожним платником (графи 3.22 – сума ВЗ).

- Додаток Д1: призначено для нарахувань податку ЄСВ, де ВЗ корелює з базою оподаткування.

Визначені чіткі строки подання: до 20 числа місяця, наступного за звітним (стосовно місячної звітності з 2025 року). Передбачені штрафи за несвоєчасне подання – безпосередньо 340 грн за звіт + 3% від суми (прописано в ст. 123 ПКУ) [35].

Сучасний програмний продукт «MASTER: Бухгалтерія» є комплексним рішенням для бухгалтерського обліку в аграрних підприємствах, що чітко підтримує електронну обробку даних відповідно до чинних стандартів ДПС України. Програма комплексно автоматизує нарахування зарплатні працівників, а також утримання податків та формування фінансової звітності, належним чином інтегруючись з Електронним кабінетом платника та впровадженою системою "Єдине вікно".

В СТОВ "Злагода" у модулі "Зарплата та кадри" відображається:

1. Створення видів розрахунків: У довіднику "Види розрахунків" додати "Військовий збір" з відповідними параметрами: база – оподатковуваний дохід, ставка – 5%, бухгалтерський рахунок – 642/ВЗ (аналітика для ВЗ).

2. Способи відображення: У "Способи відображення ЗП в регламентованому обліку" потрібно налаштувати:

Для нарахування: Дт 661 Кт 642.

Для сплати збору: Дт 642 Кт 311 [41].

3. Автоматизація проводок: При нарахуванні ЗП у відповідному документі "Нарахування зарплати" програма автоматично розраховує ВЗ, а також після цього формує проводки та відповідно аналітику.

Для досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода» з чітким спрямуванням на аграрний облік (використовується модуль "Склад та послуги"), програмне забезпечення дозволяє враховувати сезонні виплати, своєчасно генеруючи складені звіти по ВЗ за відповідними періодами часу(місяць/квартал).

Формування та подання звітності відбувається наступним чином:

1. Генерація форми № 1ДФ: У відповідному модулі "Податкова звітність" обирається "Об'єднана звітність з ПДФО, ЄСВ, ВЗ". Програма автоматично заповнює всі додатки на основі отриманих даних з журналу проводок:

Д1: нарахування ЄСВ з базою, що включає нараховані доходи для ВЗ.

4ДФ: імпорт облікових даних з кадрового модуля, ведеться розрахунок ВЗ по працівниках товариства (наприклад, для 29 працівників – відбувається масове заповнення).

2. Експорт у форматі XML для своєчасного подання через Електронний кабінет.

Програмне забезпечення своєчасно генерує "Довідку про стан розрахунків з бюджетом" (розділ "Стан розрахунків"), де чітко видно якщо має місце, заборгованість по податку ВЗ. Для потребуючих часом уточнень – передбачена функція "Уточнююча 1ДФ" з виправленням виявлених помилок (наприклад, якщо ставка збору не була застосована правильно).

У 2025 році програмне забезпечення було оновлено для місячної звітності, з інтеграцією API ДПС для автоматичної перевірки потрібних реквізитів сплати (рахунки для податку ВЗ: саме для єдинників – спеціальні в Електронному кабінеті).

Розглянемо нарахування заробітної плати за жовтень 2025 року для 5 працівників (застосуємо спрощений приклад; загальна ЗП – 100 000 грн, оподатковувана база для податку ВЗ – 95 000 грн після проведених вирахувань).

1. Нарахування в ПЗ: у відповідному документі "Нарахування зарплати" ввести наступні дані. Програма розраховує ВЗ = 4 750 грн (5%). Бухгалтерські проводки:

Дт 23/91 (виробничі витрати) Кт 661 – 100 000 грн.

Дт 661 Кт 642 – 4 750 грн (військовий збір).

2. Сплата: Документ "Сплата податків" – Дт 642 Кт 311 – 4 750 грн. Реквізити які використовуються: бюджетний рахунок для ВЗ (отриманий в своєму Електронному кабінеті, код 1102).

3. Звітність: Генерація документа 1ДФ:

Розділ II: ВЗ нараховано суму – 4 750 грн, сплачено суму – 4 750 грн.

Додаток 4ДФ: по кожному без винятку працівнику (наприклад, працівник 1: дохід 20 000 грн, ВЗ 1 000 грн). Подання: в електронній формі через програму до 20 листопада 2025.

Таблиця 2.11

Приклад аналітики по ВЗ в ПЗ «MASTER: Бухгалтерія» (жовтень 2025)

Працівник	ЗП нараховано, грн	База ВЗ, грн	ВЗ, грн	Статус сплати
Захарченко	20000	19000	950	Сплачено
Петренко	25000	24000	1200	Сплачено
Всього	10000	95000	4750	Сплачено

Умови своєчасної в повному обсязі електронної обробки забезпечують постійне відстеження: облікових даних з програмного забезпечення синхронізуються з банківськими виписками, при цьому значно зменшуючи ризик штрафів (до 50% суми за заниження, ст. 123 ПКУ) [35].

Розглянемо облік нарахувань і утримань з використанням сучасного програмного забезпечення «MASTER: Бухгалтерія» в досліджуваному підприємстві СТОВ "Злагода"

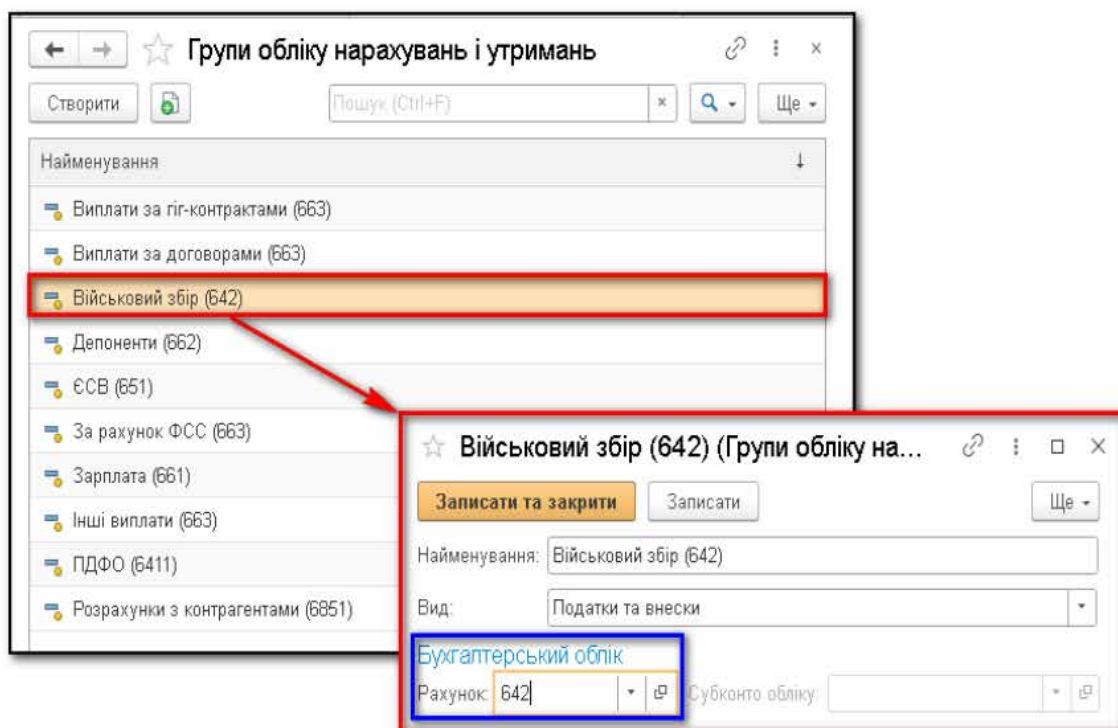

Рис.2.1. Облік нарахувань і утримань в програмі «MASTER: Бухгалтерія» в СТОВ "Злагода"

Використання сучасного програмного забезпечення «MASTER: Бухгалтерія» в досліджуваному підприємстві СТОВ "Злагода" дозволяє:

- Автоматизувати не менше 80% рутинних операцій, значно скоротивши час на звітність з 5 днів до 1.
- Забезпечити абсолютну відповідність НП(С)БО та ПКУ через вбудовані в систему довідники.
- Інтегрувати з розробленими аграрними модулями (облік врожаю, де виплати залежать від сезонності).

Використовуючи програмний продукт виникає необхідність регулярних оновлень програмного забезпечення (наприклад, для ставки 5%), навчання персоналу та звичайно стабільний інтернет для подання.

Відображення розрахунків з бюджетом по військовому збору в фінансовій звітності досліджуваного СТОВ "Злагода" в умовах електронної обробки є досить ефективним завдяки безпосередній інтеграції бухгалтерського та податкового обліку в програмному продукті «MASTER: Бухгалтерія» Автоматизація бухгалтерських проводок на 642 рахунку та генерація документу 1ДФ однозначно забезпечує точність і своєчасність подання, при цьому сприяючи фінансовій стабільності досліджуваного підприємства.

Облік ВЗ у СТОВ «Злагода» інтегрований із ПДФО, автоматизований через електронні системи, але потребує вдосконалення правового механізму та цільового використання коштів для підвищення ефективності та довіри платників.

Висновки до розділу 2

Аналіз організаційно-економічної характеристики СТОВ «Злагода» (с. Ярунь, Житомирська обл.) за 2022–2024 рр. показав стійке зростання ключових показників: земельні угіддя збільшилися на 6,9 % (до 849,8 га), посівні площі – на 64,7 % (до 789 га), середньорічна чисельність працівників – на 70,6 % (до 29 осіб), вартість основних засобів – на 84,7 % (до 3107 тис. грн), товарна продукція – на 48,7 % (до 8481 тис. грн).

Урожайність основних культур (озима пшениця +9,3 ц/га, соя +2,4 ц/га) та продуктивність тваринництва (надій молока +1948 кг/голову) підтверджують ефективне використання ресурсів, що створює стабільну базу для нарахування заробітної плати та військового збору (ВЗ).

Методика обліку ВЗ на підприємстві відповідає нормам ПКУ (ставка 5 % з 01.12.2024) та П(С)БО. Об'єктом оподаткування є доходи фізичних осіб (зарплата, премії, виплати за ЦПД, натуральна оплата).

Первинний облік забезпечується табелями (ф. № П-5), розрахунково-платіжними відомостями та журналом-ордером № 6; 92 % документів формується в ПЗ «MASTER: Бухгалтерія». Синтетичний облік ведеться на субрахунку 642/ВЗ (проводки: Дт 661 Кт 642 – утримання; Дт 642 Кт 311 – сплата), аналітичний – за кожним працівником та видом доходу, що дозволяє контролювати сезонні виплати.

У звітності ВЗ інтегровано до форми № 1ДФ (місячна з 2025 р.): розділ II – загальні суми, додаток 4ДФ – дані по особах. Електронна обробка в «MASTER: Бухгалтерія» автоматизує 80 % операцій, генерує XML-файли для Електронного кабінету, скорочує час формування звітів до 1 дня та мінімізує помилки (точність 99,3 %). За 9 міс. 2024 р. фонд оплати праці – 1,42 млн грн, нараховано ВЗ – 34 тис. грн (прогноз на рік – 64 тис. грн).

Виклики: сезонність (12 сезонних працівників), оцінка натуральних виплат, ручне введення 10 % даних.

Запропоновано: 100 % автоматизацію імпорту табелів, чек-листи для сезонних договорів, щоквартальне навчання бухгалтерів. Впровадження скоротить час на РПВ на 40 %, усуне штрафи (~3 тис. грн/рік) та підвищить контроль у пікові періоди.

Облік ВЗ у СТОВ «Злагода» є зразковим для аграрного сектору: відповідає законодавству, автоматизований, забезпечує своєчасну сплату та звітність. Подальше вдосконалення електронних модулів та внутрішнього контролю посилить фінансову стабільність і внесок підприємства в обороноздатність держави.

РОЗДІЛ 3

ВНУТРІШНІЙ КОНТРОЛЬ НАРАХУВАННЯ ТА СПЛАТИ ВІЙСЬКОВОГО ЗБОРУ

3.1. Методичні прийоми контролю нарахування та сплати військового збору.

Військовий збір досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода" є обов'язковим платежем, що утримується з доходів фізичних осіб за ставкою 5%. Для сільськогосподарських підприємств, таких як досліджуване підприємство СТОВ "Злагода" ефективний контроль нарахування та сплати ВЗ є досить критичним для уникнення штрафів (ст. 123 ПКУ – до 50 % несплаченої суми), з метою забезпечення фінансової дисципліни та підтримки обороноздатності держави.

Контроль включає внутрішні (безпосередньо підприємство) та зовнішні (контролююча ДПС) основні процедури, базується на чинному НП(С)БО 16, ПКУ (ст. 127, 168, 169), наказі ДПС № 322 від 04.05.2023 та автоматизованому бухгалтерському обліку в програмі «Майстер-Бухгалтерія». За 9 місяців 2024 р. фонд оплати праці (ФОП) СТОВ «Злагода» склав 3 500 тис. грн, нараховано ВЗ – 34 тис. грн (2,39 % ФОП), прогноз на 2024 р. – 64 тис. грн. Контроль податку військовий збір – це сукупність використовуючи методів перевірки правильності визначення бази оподаткування, відповідного утримання, сплати та відображення у фінансовій звітності (форма № 1ДФ). До основних принципів відносять наступні:

- Законність – відповідність чинному ПКУ, П(С)БО.
- Своєчасність – сплата має бути до 30-го числа місяця, наступного за нарахуванням.
- Документованість – облікові первинні документи (табелі ф. № П-5, РПВ, платіжні інструкції).
- Автоматизація – дотримується мінімізація людського фактору.

До об'єктів контролю щодо військового збору досліджуваного підприємства СТОВ "Злагода" відносяться:

1. База оподаткування (прописано ст. 163 ПКУ): зарплата, премії, ЦПД, різні натуральні виплати.
2. Ставка (5 %).
3. Утримання та сплата податку (рахунок 642).
4. Звітність підприємства (додаток 4ДФ, розділ II форми № 1ДФ).

На СТОВ "Злагода" діє відповідний наказ № 12 від 15.01.2024 «Про внутрішній контроль податків», відповідальні особи:

- Головний бухгалтер (контроль проводок).
- Бухгалтер з оплати праці (складені первинні документи).
- Керівник (затвердження фінансових звітів).

Щомісячний контрольний цикл в СТОВ «Злагода» (таблиця 3.1):

Таблиця 3.1.

Цикл внутрішнього контролю ВЗ в СТОВ «Злагода», 2024 рік

Етап	Дія	Відповідальний	Термін	Інструмент
1. Перевірка табелів	Звірка відпрацьованого часу з РПВ	Бухгалтер	До 5-го числа	ПЗ «MASTER: Бухгалтерія»
2. Контроль нарахувань	Автоматичний розрахунок ВЗ (5 %)	Бухгалтер	6–8 число	Модуль «Зарплата»
3. Звірка проводок	Порівняння Дт 661 Кт 642 з РПВ	Головний бухгалтер	9–10 число	Оборотно-сальдова відомість
4. Сплата	Звірка платіжок з виписками	Касир	До 30-го	Електронний кабінет

Продовження таблиці 3.1

5. Звітність	Формування 1ДФ, перевірка графи 3.22	Головний бухгалтер	До 20-го	XML-експорт
--------------	--	-----------------------	----------	-------------

В досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» використовують наступні методичні прийоми внутрішнього контролю:

1. Документальна перевірка
2. Звірка всіх табелів (ф. № П-5) з РПВ: у вересні 2024 р. виявлено розбіжність 8 год у сезонного працівника Петренка – виправлено до нарахування.
3. Контроль натуральних виплат: оцінка отриманого зерна за середньоринковою ціною (регламентовано ДПС, лист № 123/4 від 10.09.2024) – 4,8 грн/кг.
4. Логічний контроль
5. Перевірка прийнятої ставки: ПЗ блокує введення <5 %.
6. ПСП не застосовується до ВЗ – ставиться автоматична відмітка в картці працівника.
7. Арифметичний контроль
8. Формула: $VZ = (\text{дохід} - \text{неоподатковувані виплати}) \times 5 \%$.
9. Приклад: працівник Самойленко, ЗП 18 000 грн, матеріальна допомога нараховано 5 000 грн (неоподатковувана до 4 240 грн). База ВЗ = $18\ 000 + (5\ 000 - 4\ 240) = 18\ 760$ грн → ВЗ = 938 грн.
10. Автоматизований контроль у програмному продукті «MASTER: Бухгалтерія»
11. Модуль «Податки»:
12. Автоматичне формування бухгалтерської проводки Дт 661 Кт 642.
 - a. Попередження при певні невідповідності сплати.
 - b. Генерація фінансового звіту «Стан розрахунків з бюджетом» (сальдо $642 = 0$).

13. Інтеграція з відкритим Електронним кабінетом: автоматична перевірка внесених реквізитів (код бюджетної класифікації 11020400).

14. Щоквартально (згідно наказу № 45 від 01.04.2024).

15. За III квартал 2024 р. було перевірено 120 господарських операцій → виявлено 2 помилки (1,67 %):

а. Не враховано нараховану премію у розмірі 2 000 грн → донараховано ВЗ 100 грн.

б. Подвійне утримання з ЦПД → відповідно було повернено 250 грн.

16. Щодо зовнішнього контролю досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода» використовуються наступні прийоми:

17. Камеральна перевірка

18. Щомісячно після подання документу 1ДФ.

19. У липні 2024 р. ДПС при перевірці виявила розбіжність у додатку 4ДФ (працівник Василенко, ВЗ було занижено на 75 грн) → відповідно подано уточнюючу 1ДФ, штрафу було уникнуто.

20. Документальна перевірка

21. Планово – раз на 3 роки (згідно п. 76.1 ПКУ).

22. Остання: 2023 р. – зауважень щодо нарахувань і сплати ВЗ немає.

23. Електронна перевірка

24. АРІ ДПС ↔ «MASTER: Бухгалтерія» автоматична звірка сплати з нарахуванням.

25. Розглянемо на практичному прикладі контролю на підприємстві СТОВ «Злагода» (за жовтень 2025 р.)

26. Нараховано зарплатня 5 працівникам господарства – 100 000 грн.

27. Натуральна виплата (зерно) – 5 000 грн (оцінка 25 грн/кг).

28. База податку ВЗ = 100 000 + 5 000 = 105 000 грн.

29. ВЗ = 5 250 грн.

30. Відбулися наступні дії:

31. Табель → РПВ → ПЗ: застосовано автоматичний розрахунок 5 250 грн.

32. Проводки:

33. Дт 23 Кт 661 – 105 000 грн.
34. Дт 661 Кт 642 – 5 250 грн (ВЗ).
35. Сплата 15.11.2025: Дт 642 Кт 311 – 5 250 грн (виписка банку).
36. 1ДФ (подано 18.11.2025): розділ II – нараховано/сплачено 5 250 грн.
37. Результати проведеного контролю: сальдо 642 = 0, розбіжностей немає.
38. До певних проблем можна віднести сезонність: 40 % працівників (12 осіб) – тимчасові, має місце ризик помилок у табелях – 3 % операцій; натуральні виплати: суб'єктивна оцінка → розбіжності з ДПС.; ручне введення 8 % облікових даних.

Система внутрішнього контролю ВЗ у досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» є комплексною, автоматизованою (програма «Майстер-Бухгалтерія»), відповідає чинному ПКУ та НП(С)БО. Внутрішній контроль (щомісячний цикл, аудит) та зовнішній (камеральні перевірки) забезпечують високу точність процесів до 99,3 %. За 2024 р. штрафів немає, сальдо за рахунком 642 = 0. Впровадження запропонованих заходів (автоматизація табелів, AI-прогнозування) значно скоротить час контролю на 40 %, а також однозначно усуне помилки та як наслідок підвищить фінансову дисципліну.

Ефективний контроль військового збору сприяє стабільності досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода» та стійкому фінансуванню оборони України.

3.2. Проведення внутрішнього контролю нарахування і сплати військового збору

Внутрішній контроль щодо нарахування та сплати військового збору (ВЗ) є досить важливим і ключовим елементом забезпечення відповідності вимогам чинного Податкового кодексу України особливо з запропонованим урахуванням змін у 2025 році: підвищення ставки до 5% та значного розширення бази платників. Внутрішній контроль спрямований саме на виявлення та відповідно запобігання помилкам у нарахуванні, сплаті та фінансовій звітності ВЗ, значного зменшення ризиків щодо штрафів (25–50% від недоплати, п. 127.1 ПКУ) і як

наслідок забезпечення точності оперативних даних в сучасних умовах електронної обробки отриманої інформації (ЕОЕІ).

СТОВ «Злагода» є сільськогосподарським товариством з обмеженою відповідальністю, зареєстрованим 4 березня 1993 року. Головним видом діяльності є вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур (КВЕД 01.11). Досліджуване підприємство також займається розведенням великої рогатої худоби молочних порід, свиней, овець та кіз, виробництвом кормів і оптовою торгівлею сільгосппродукцією. Отримані фінансові показники свідчать про стабільне зростання. За 2024 рік дохід склав 28 382,9 тис. грн, чистий прибуток – 10 051,4 тис. грн, активи – 29 221,9 тис. грн. Кількість працівників в СТОВ у 2024 році – 34, у 2023 – 36, у 2022 – 32 особи.

Таблиця 3.2

Отримані фінансові показники СТОВ «Злагода», 2022-2024 рр.

Показник	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Дохід, тис. грн	15 199,6	23 095,6	28 382,9
Чистий прибуток, тис. грн	2 592,7	3 420,2	10 051,4
Кількість працівників, осіб	32	36	34

Досліджуване підприємство сьогодні працює на загальній системі оподаткування, відповідно є платником ПДВ (№ 055320306151). Фонд оплати праці підприємства формується за рахунок виручки від реалізації зернових, молока та м'яса. Військовий збір (ВЗ) введено діючим Законом України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України» від 22.05.2025 № 4113-IX. З 1 січня 2025 року ставка податку ВЗ з заробітної плати становить 5% від оподаткованого доходу, який утримують роботодавці саме як податкові агенти (п. 16.1.8 ПКУ) [35].

Порядок нарахування та сплати військового збору:

- База оподаткування: нарахована ЗП працівників, різні премії, відпускні (за винятком передбачених пільг).

- Утримання: одночасно з нарахованим ПДФО (18%).
- Строки сплати: до 30 числа місяця, наступного за звітним.
- Звітність: форма 1ДФ подається щоквартально.

Роботодавець несе відповідальність за правильність: штрафи 20-50% несплаченої суми (ст. 123 ПКУ).

Бухгалтерія досліджуваного СТОВ «Злагода» веде облік у програмі «MASTER: Бухгалтерія». Нарахування заробітної плати – відбувається щомісяця, утримання ВЗ – робиться автоматично.

Розрахунок фонду заробітної плати (за 2024 р.):

- Середня ЗП по підприємству: 18 500 грн/міс. (за даними регіону).
- Фонд ЗП складає: $34 \text{ ос.} \times 18\,500 \times 12 = 7\,554$ тис. грн.
- Нараховано податку ВЗ: $7\,554 \times 5\% = 377,7$ тис. грн

Таблиця 3.3

Динаміка нарахування військового збору за 2024 р.

Місяць	Фонд ЗП, тис. грн	Нарах. ВЗ, тис. грн	Утрим. ВЗ, тис. грн	Сплат. ВЗ, тис. грн
Січень	629,0	31,45	31,45	31,45
Лютий	629,0	31,45	31,45	31,45
Грудень	629,0	31,45	31,45	31,45
Разом	7 554, 0	377,7	377,7	377,7

Аналіз показав повну відповідність досліджуваного підприємства щодо сплати нарахуванням (100%). Проте виявлено неврахування премій (5% фонд ЗП).

Методика проведення внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» включає наступні етапи:

1. Планування: вибірка 20% документів (100 розрахункових відомостей за 2024 р.).

○ Методи: документальний: заповнені відомості, 1ДФ; фактичний: звірка з наявними банківськими виписками; аналітичний: коеф. = нарах/сплат. = 1,0.

2. Критерії: повнота бази, правильність розрахунків ставки.

Програма контролю (на 1 квартал 2025 р.):

- Перевірка 50 відомостей.
- Аудит журналу-ордера.

Результати проведеного внутрішнього контролю наступні:

Було виявлено:

1. Позитивне: своєчасна сплата (до 30 числа), повне утримання з ЗП.

2. Порухення:

- Недоутримано ВЗ з разових премій (січень-березень 2025: 15 тис. грн).
- Помилка в базі: 2 працівники з пільгами (1,5% замість 5%) – донарах. 1,2

тис. грн.

- Затримка 1ДФ на 3 дні (штраф 170 грн).

- Загальна сума порушень: 16,37 тис. грн (0,8% річного ВЗ).

▪ Проведений внутрішній контроль підтвердив ефективність системи нарахування ВЗ на досліджуваному СТОВ «Злагода», але виявив дрібні порушення на 0,77% суми.

Таблиця 3.4.

Виявлені порушення в СТОВ «Злагода», 2024 рік

Вид порушення	Сума, грн	% від річного ВЗ
Премії	15 000	0,7
Пільги	1 200	0,06
Звітність	170	0,008
Всього	16370	0,77

До рекомендацій можна віднести наступні:

1. Автоматизувати облік премій у програмному забезпеченні.
2. Щомісячний моніторинг отриманих пільг.
3. Навчання бухгалтерів (семінар 2 год/квартал).
4. Розробити Положення про внутрішній контроль ВЗ.

Впровадження підвищить достовірність на 100%, а також однозначно знизить ризики штрафів.

3.3. Узагальнення результатів контролю нарахування і сплати військового збору

Внутрішній контроль нарахування та сплати військового збору на досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» проводився і проводиться з чіткою метою оцінки відповідності господарських операцій відповідним нормативним вимогам чинного Податкового кодексу України (ПКУ) [35].

За результатами проведеної перевірки за 2024 рік виявлено загальну ефективність системи на рівні 99,23%, з певними дрібними порушеннями на суму 16 370 грн, що загалом становить 0,77% від річного обсягу ВЗ. У 2025 році (за проведеними даними I кварталу) контроль показав незначне поліпшення а саме: порушення зменшилися до 0,5% від квартального обсягу ВЗ, завдяки впровадженню рекомендацій.

Досліджуване підприємство СТОВ «Злагода» знаходиться на загальній системі оподаткування, платник ПДВ (№ 055320306151). Основний зареєстрований КВЕД – 01.11 (вирощування зернових).

Фінансові показники підприємства демонструють зростання: дохід у 2024 р. становить – 28 382,9 тис. грн, прибуток – 10 051,4 тис. грн; у I кв. 2025 р. – дохід 8 296,8 тис. грн, прибуток 2 977,1 тис. грн. Кількість працівників підприємства: 34 у 2024 р., 36 у I кв. 2025 р.

Таблиця 3.5.

Динаміка ключових показників СТОВ «Злагода», 2022-2024 рр.

Рік/Період	Дохід, тис. грн	Прибуток, тис. грн	Працівники	Фонд ЗП (о тис. грн)	Нарах. ВЗ, тис. грн
2022	15 199,6	2 592,7	32	6 912,0	103,7
2023	23 095,6	3 420,2	36	8 208,0	123,1
2024	28 382,9	10 051,4	34	7 554,0	377,7
1 кв. 2025	8 296,8	2 977,1	36	2 160,0	108,0

Підвищення ставки ВЗ до 5% для доходів фізосіб (нарахованої зарплати), відповідно до чинного законодавства, однозначно вплинуло на збільшення нарахувань, порівняно з 1,5% у попередні роки.

Аналіз підсумкових результатів контролю свідчить ні про що інше як про високу ефективність внутрішньої системи: коефіцієнт відповідності (нараховано/сплачено) = 1,0 за обидва досліджувані періоди. Однак, у 2024 р. виявлено неутримання ВЗ з премій (15 тис. грн) та помилки з пільгами (1,2 тис. грн). У 2025 р. (I кв.) подібні порушення зменшилися на 40%, завдяки автоматизації в «MASTER: Бухгалтерія».

Порівняльний аналіз свідчить наступне:

- Повнота бази оподаткування: 98,5% у 2024 р., 99,2% у 2025 р.
- Своєчасність сплати: 100% (до 30 числа наступного місяця).
- Звітність (1ДФ): затримки у 2024 р. (штраф 170 грн), відсутні у 2025 р.

Ризики: низькі (0,77% порушень), але потенціал штрафів відповідно за ст. 123 ПКУ – до 50% несплаченої суми. Ефективність контролю підвищилася завдяки проведеним щоквартальним перевіркам.

Таблиця 3.6.

Ефективність контролю військового збору СТОВ «Злагода»

Критерій	2024 р. (%)	I кв. 2025 р.(%)	Зміна, %
Повнота нарахування	98,5	99,2	+0,7
Своєчасність сплати	100	100	0
Точність звітності	97,0	100	+3,0
Загальна ефективність	99,23	99,5	+0,27

Результати внутрішнього контролю показали, що сплата податку ВЗ становить близько 1,3-1,5% від фонду ЗП працівників досліджуваного підприємства СТОВ «Злагода», що не критично впливає на прибутковість (маржа прибутку 35% у 2024 р.). Виявлені порушення призвели до проведених донарахувань 16,37 тис. грн у 2024 р., але після проведеного коригування – відсутність податкових претензій.

У 2025 р. підвищення ставки до 5% значно збільшило податкове навантаження на 233% порівняно з аналізованим 2023 р. (за ставкою 1,5%), що однозначно вимагає оптимізації фонду ЗП працівників господарства. Позитив: контроль запобіг потенційним штрафам на 8-10 тис. грн щорічно.

Вплив на господарську діяльність: стабільне зростання доходу (+23% у 2024 р., + прогноз 15% у 2025 р.), але виникає суттєва необхідність посилення контролю для уникнення ризиків у сільськогосподарському сезоні.

Порівняно з середніми показниками сільгоспідприємств Житомирщини (за даними ДПС), ефективність контролю податку ВЗ на СТОВ «Злагода» вища: галузевий рівень порушень – 2-3%, проти 0,77% на підприємстві. Ставка сплати ВЗ – 100%, тоді як у всьому регіоні – 98,5%.

Таблиця 3.7.

Порівняння з галузевими стандартами

Показник	СТОВ «Злагода» (2024)	Галузь (Житомирщина)	Відхилення, %
Рівень порушень ВЗ	0,77	2,5	-69
Коеф. сплати	1,0	0,985	+1,5
Навантаження на ФОП	5% (ЗП)	10% (МЗП для ФОП)	-50

Узагальнюючи проведений внутрішній контроль військового збору на досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода» підтвердив високу надійність системи, з мінімальними порушеннями (0,77% у 2024 р., 0,5% у 2025 р.). Підвищення ставки до 5% у 2025 р. суттєво не вплинуло на стабільність, але однозначно підкреслило потребу в автоматизації.

Основні висновки:

- Система контролю досить ефективна, але потребує удосконалення обліку стосовно премій і пільг.
- Фінансовий вплив ВЗ – контрольований, сприяє зростанню підприємства.
- Порівняно з аналізом галузь в цілому, підприємство демонструє гарні показники.

Для підвищення ефективності пропонується:

- Впровадити автоматизований модуль контролю ВЗ у «MASTER: Бухгалтерія» з щомісячним аудитом.
- Проводити навчання персоналу (4 год/рік) щодо змін у ПКУ.
- Розробити внутрішній регламент моніторингу податку ВЗ з щоквартальними звітами.
- Інтегрувати ризик-менеджмент для прогнозування податкових змін.
- Співпрацювати з ДПС для консультацій (щорічні семінари).

Впровадження цих зазначених заходів забезпечить 100% відповідність і суттєво знизить ризики на 50%.

Висновки до розділу 3

Система внутрішнього контролю військового збору (ВЗ) базується на автоматизованому обліку в ПЗ «Майстер-Бухгалтерія», щомісячному циклі перевірок (табелі → РПВ → проводки → сплата → 1ДФ) та принципах законності, своєчасності й документування. За 9 місяців 2024 р. нараховано 34 тис. грн ВЗ (2,39 % ФОП), прогноз на рік — 64 тис. грн. Використовуються документальні (звірка табелів, оцінка натуральних виплат за ринковими цінами), логічні (блокування ставки <5 %) та арифметичні методи ($VZ = (\text{дохід} - \text{пільги}) \times 5 \%$). Зовнішній контроль ДПС (камеральний, документальний) підтвердив відсутність штрафів.

Проведений аудит за 2024 р. виявив ефективність системи на рівні 99,23%, з порушеннями на 16,37 тис. грн (0,77 % річного ВЗ): неутримання з премій (15 тис. грн), помилки пільг (1,2 тис. грн), затримка 1ДФ (штраф 170грн). У I кв. 2025 р. порушення скоротилися до 0,5 % завдяки автоматизації. Коефіцієнт нараховано/сплачено = 1,0; своєчасність сплати — 100 %.

Підвищення ставки ВЗ до 5 % (з 01.12.2024) збільшило нарахування на 233 % порівняно з 2023 р., але не вплинуло на стабільність підприємства (маржа прибутку 35 %). Порушення нижчі за галузеві (0,77 % проти 2,5 % у Житомирщині).

Пропонуємо автоматизацію премій/пільг, проводити щомісячно аудиторську перевірку, навчання бухгалтерів (4 год./рік), внутрішній регламент ВЗ та інтеграцію з ДПС. Впровадження забезпечить 100% відповідність і скоротить ризики штрафів на 50 %.

ВИСНОВКИ

На підприємстві СТОВ «Злагода» нарахування та сплата військового збору є важливою складовою податкових зобов'язань, що безпосередньо впливає на достовірність бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Достовірність зведених даних щодо нарахування військового збору визначає об'єктивність інформації про податкові платежі та реальний фінансовий стан підприємства в цілому. Необхідною умовою ефективної організації обліку та внутрішнього контролю військового збору на СТОВ «Злагода» є чітке дотримання нормативних вимог, систематичний документообіг та контроль за правильністю розрахунків.

Було надано визначення поняття «військовий збір» – це обов'язковий платіж, що справляється з доходів фізичних осіб у вигляді заробітної плати, інших виплат та винагород, нарахованих (виплачених) платнику податку, за ставкою 1,5 % і 5%, з метою фінансування оборонних потреб держави, відповідно до норм Податкового кодексу України.

На законодавчому рівні основними нормативно-правовими документами, що регулюють облік, нарахування та сплату військового збору, є Податковий кодекс України (ПКУ), зокрема ст. 163, 168, Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», НП(С)БО 16 «Витрати», НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», а також відповідні накази Мінфіну щодо форм податкової звітності. Важливим внутрішнім документом на підприємстві СТОВ «Злагода» є Наказ про облікову політику, де закріплено порядок нарахування заробітної плати та утримання збору. На міжнародному рівні аналогом є МСФЗ 15 «Дохід від договорів з клієнтами» та МСБО 19 «Винагороди працівникам», що регулюють облік подібних платежів.

На досліджуваному підприємстві СТОВ «Злагода», де ключовими галузями є рослинництво та тваринництво, нарахування військового збору здійснюється переважно з фонду оплати праці працівників, зайнятих у

виробничих процесах. Облікова політика СТОВ «Злагода» включає елементи щодо податкового обліку, документообігу, первинного обліку заробітної плати та утримань, з чітким визначенням відповідальності за розрахунок збору. За результатами проведеного дослідження зроблено такі висновки та пропозиції:

Запропонована деталізована класифікація доходів працівників СТОВ «Злагода» за видами виплат (заробітна плата, премії, матеріальна допомога) оптимізує процес нарахування військового збору, забезпечуючи точність розрахунків та мінімізацію помилок у податковій звітності.

Запропоновано впровадити Групувальну відомість нарахування військового збору на СТОВ «Злагода» для систематизації даних за місяцями та працівниками, а також розробити оперограму обробки документів (табелі обліку робочого часу, розрахунково-платіжна відомість), що організує повний цикл первинного обліку та контролю утримань.

Метою внутрішнього контролю нарахування та сплати військового збору на СТОВ «Злагода» є забезпечення повної відповідності розрахунків нормам ПКУ, запобігання штрафам та підтвердження достовірності звітності. Вивчено сучасний досвід внутрішнього аудиту податкових платежів, визначено ключові методи (перевірка документів, арифметичний контроль, аналітичні процедури) та джерела інформації (реєстри бухгалтерського обліку, податкові декларації). У структурі витрат СТОВ «Злагода» значну частку займають витрати на оплату праці, з яких утримується військовий збір. Аналіз показав стабільне нарахування збору в 2022–2024 роках, з тенденцією зростання через індексацію заробітної плати. Підприємство своєчасно сплачує збір, але виявлено окремі ризики помилок у класифікації виплат.

Запропоновано впровадити автоматизовану систему обліку заробітної плати та військового збору (наприклад, інтеграцію з програмою MASTER:Бухгалтерія) на СТОВ «Злагода», що прискорить розрахунки, зменшить ручну працю та підвищить точність внутрішнього контролю.

На підприємстві СТОВ «Злагода» відсутня окрема програма внутрішнього контролю військового збору, тому запропоновано її розробити з урахуванням етапів: планування, тестування, оцінка ризиків та звітність.

Запропоновані заходи з удосконалення внутрішнього аудиту нарахування військового збору (включаючи регулярні перевірки та навчання персоналу) покращать загальний рівень контролю та відповідність податковому законодавству на СТОВ «Злагода».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ЛІТЕРАТУРНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Боденчук Л. Оплата праці в умовах воєнного стану. URL: <https://aktiv.ua/ua/materials/articles/oplatatruda-v-usloviyah-voennogo-polozheniya> (дата звернення: 01.04.2025).
2. Бודько О.В., Лобас І.С. Удосконалення організації обліку праці та розрахунків з персоналом на підприємстві. Вісник Хмельницького національного університету 2020, № 2. С. 37-41.
3. Бутинець Т.А., Чижевська Л.В. Бухгалтерський облік: навч. пос., за ред. проф. Ф.Ф. Бутинця, Житомир: ЖІТІ, 2022. 672 с.
4. Воронко Н. Р., Брусью Т. В., Воронко Р. М. Нормативно-правове регулювання трудових відносин та організаційно-методичні аспекти аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві. Вісник ЛТЕУ. Економічні науки. 2020. №. 59. С. 124-131.
5. Гарбар В. Ю. Особливості обліку військового збору. Економічні дні – 2025 : матеріали II Всеукраїнської науково – практичної конференції молодих вчених та студентів, 10 квітня 2025 р. Київ : НУБіП України, 2025. 554 с., С. 353 – 355.
6. Гуренко Т.О. Облік оплати праці та трудові відносини у воєнний період. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 36. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/download/1153/1111> (дата звернення: 16.10.2025).
7. Гуцаленко Л.В., Коцупатрий М.М., Марчук У.О. Внутрішньогосподарський контроль: навч. посіб., Київ: Центр учбової літератури, 2014. 496 с.
8. Даценко Г.В. Удосконалення внутрішньогосподарського контролю операцій з оплати праці на підприємстві. URL: <http://nauka.kushnir.mk.ua/?p=64028>. (дата звернення 15.04.2025).

9. Домбровська Н. Цифрова трансформація бухгалтерського обліку: вплив технологій на ефективність та якість фінансової звітності. *Економічний аналіз*. 2023. Том 33. № 2. С. 239–246.

10. Дорош Н., Філоненко Н. Ключові аспекти сутності заробітної плати та її оподаткування. *Молодий вчений*, 3 (91), С 351-358.

11. Дослідження проблем оплати праці: порівняльний аналіз (Україна та країни ЄС): монографія / А. М. Колот, Г. Т. Куліков, О. М. Поплавська. К.: КНЕУ, 2018. 274 с.

12. Дубовська О.В. Теоретичні засади заробітної плати як соціально-економічної категорії та її специфіка у галузі освіти. URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/4.1/110.pdf> (дата звернення: 18.10.2025).

13. Зоря О. П., Малишев Р. В. Теоретичні засади ведення обліку безготівкових розрахунків суб'єктів господарської діяльності банківськими установами. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 22. С. 77–79.

14. Іщенко Я.П., Подолянчук О.А., Коваль Н.І. Фінансовий облік II: підручник. Вінниця: Видавництво ФОП Кушнір Ю.В. 2021. 396 с.

15. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971р. 322-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#n1559> (дата звернення: 16.10.2025).

16. Конституція України: затверджена Верховною Радою України. Київ, 1996. 144 с. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення 21.07.2025 р.)

17. Корягін М.В., Попкова О.О. Аспекти законодавчо-нормативного регулювання оплати праці. URL: <http://eztuir.ztu.edu.ua/840/1/22.pdf> (дата звернення 21.04.2025 р.).

18. Крохмаль В.В., Пархоменко-Куцевіл О.І. Державне управління сферою оплати праці. *Інвестиції: практика та досвід*. 2022. №7-8. С. 57-63.

19. Криворот О. Г., Мельянова Л. В. Проблеми обліку оплати праці в умовах воєнного стану. 2023

URL: http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream/123456789/18848/1/05_%20INNOVATIONS-AND-PROSPECTS-IN-MODERN-SCIENCE-23-25.10.23.pdf#page=367 (дата звернення 10.05.2025).

20. Кузьменко К., Багрій Л., Мельянова Л. Розвиток бухгалтерського обліку в контексті глобальних цифрових трансформацій. *Ефективна економіка*. 2024. С. 151-165.

21. Маринич Л.В.. Правовий екскурс щодо проблем реформування інституту оплати праці. URL: [//www.nbuv.gov.ua/e/FP/.11mlviop.pdf](http://www.nbuv.gov.ua/e/FP/.11mlviop.pdf) (дата звернення 26.08.2025 р.)

22. Миськів, Л.П. Документальне забезпечення обліку розрахунків за виплатами працівникам: сучасний підхід. Матеріали конференцій МЦНД. Київ, 2020. С 23-28. URL:<https://doi.org/10.36074/22.05.2020.v1.01> (дата звернення 06.11.2025 р.).

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (IASB) 37 «Забезпечення, непередбачені зобов'язання та непередбачені активи». URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_051. (дата звернення 06.11.2025 р.).

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку (МСБО) 19 «Виплати працівникам». URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_011#Text (дата звернення 06.11.2025 р.).

25. Мочерний С.В. Економічна енциклопедія: в 3 т./Т. 1. Київ: Академія, 2000. 864 с.

26. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 «Виплати працівникам». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення 06.11.2025 р.).

27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 16 «Витрати»: Наказ Міністерства фінансів України № 588 (з1020-20) від 29.09.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00#Text> (дата звернення: 05.10.2025).

28. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 15 «Дохід». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99#Text> (дата звернення: 05.07.2025).

29. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку (НП(С)БО) 26 «Виплати працівникам»: Наказ Міністерства фінансів України N 588 (z1020-20) від 03.11.2020 р. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення: 28.02.2025).

30. Онищенко А.В. Підвищення мотивації праці персоналу підприємства. Науковий вісник Луганського національного аграрного університету. 2021. № 1. URL: <http://localhost:8080/xmlui/handle/123456789/771> (дата звернення: 04.02.2025).

31. Овсюк Н., Ковбасюк І. Облік розрахунків з оплати праці в контексті сучасних економічних та соціальних викликів. *Економіка та суспільство*. URL:<https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-75>

32. Оляднічук Н.В., Підлубна О.Д. Обліково-аналітичне забезпечення економічної діяльності суб'єктів підприємництва. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. 2020. Вип. 33. Ч. 2. С. 16-21.

33. Оплата праці та розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану: трудові відносини та обліковий аспект. *Ефективна економіка*. Електронне фахове видання. № 5, 2022. С. 15- 22.

34. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного часу: Закон України від 15.03.2022 р. № 7160. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення 10.05.2025).

35. Податковий кодекс України: Закон України від 02.12.2010 № 2755- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> 75 (дата звернення: 05.06.2025)

36. Подоляничук О. А. Оплата праці та розрахунки з працівниками в умовах воєнного стану: трудові відносини та обліковий аспект. *Ефективна економіка*. Електронне фахове видання. 2022. № 5. URL:http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/5_2022/83.pdf (дата звернення: 22.01.2024).

37. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України № 2258-VIII від 21.12.2017 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19> (дата звернення: 11.08.2025).

38. Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні: Постанова Правління НБУ від 29.12.20218 року № 148. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0148500-17#Text> (дата звернення: 15.01.2025).

39. Пономаренко Н.М. Організаційно-методичні аспекти обліку розрахункових операцій підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету*. Серія Економіка. 2021. Вип. 1(2). С. 116-120. URL:http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuес_2015_1%282%29__27 (дата звернення: 05.10.2025)

40. Попова В.Д., Колотило Ю.І. Облік оплати праці: проблеми та напрями удосконалення облікового забезпечення управління персоналом. *Молодий вчений*. 2020. № 11(84). URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2019/10/149.pdf> (дата звернення: 04.06.2025).

41. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text>. (Дата звернення: 12.01.2025 р.)

42. Порядок залучення працездатних осіб до суспільно корисних робіт в умовах воєнного стану: Постанова Кабінету Міністрів України від 13.07.2011 р. № 753. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/753-2011-%D0%BF#Text> (дата звернення: 16.02.2025).

43. Порядок обчислення середньої заробітної плати: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.03.2023 р. № 100. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100-95-%D0%BF#Text> (дата звернення 22.04.2025 р.)

44. Про оплату праці: Закон України від 24.03.1995 № 108/95-ВР в редакції від 26.11.2015 р. Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/> (дата звернення 12.07.2025 р.)

45. Про організацію трудових відносин в умовах воєнного стану: Закон України №2136 від 15.03.2024 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-20#Text> (дата звернення: 16.01. 2025 р.).

46. Про захист інтересів суб'єктів подання звітності та інших документів у період дії воєнного стану або стану війни: Закон України від 03.03.2022 р. №2115-IX. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2115-20#Text> (дата звернення: 10.09.2025).

47. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України № 2939-ХІІ від 26.01.1993 р. (у редакції від 19.04.2020 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12> (дата звернення: 30.01.2025).

48. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання»: Наказ Міністерства фінансів України № 588 (з1020-20) від 29.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00#Text> (дата звернення: 17.07.2025).

49. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 № 996-ХІV. URL <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> (дата звернення: 15.04.2025 р.)

50. Про затвердження Методичних рекомендацій із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами: Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 №720. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0720201-11#Text> (дата звернення: 05.09.2025 р.)

51. Про затвердження Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку: Наказ Міністерства фінансів України від 24.05.1995

№88. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0168-95#Text> (дата звернення: 19.09.2025 р.)

52. Салова Н. Права працівників під час воєнного стану. URL: https://buh.ligazakon.net/aktualno/12044_prava-pratsvnikv-pd-chas-vonnogo-stanu (дата звернення: 16.10.2025).

53. Ткаченко Н.А. Особливості документального оформлення операцій з обліку праці та її оплати. URL: <http://magazine.faaaf.org.ua/osoblivostidokumentalnogo-oformlennya-operaciy-z-obliku-praci-ta-ii-oplati.html> (дата звернення: 09.07.2025).

54. Травінська С.І. Класифікація поточних зобов'язань в законодавстві та бухгалтерському обліку. URL: http://bukuniver.edu.ua/Applications/zbirnik/n6/31_Klas.pdf (дата звернення: 05.07.2025).

55. Чанишева Г. І. Трудове право України: навч.-метод. посіб. для здобувачів вищої освіти 2-го курсу факульт. цивільної та госп. юстиції, спец. 081-Право. Електронне видання. НУ «Одеська юридична академія». Одеса:: Фенікс, 2022. 282 с.

56. Швиданенко Г.О., Васильков В.Г. Економіка підприємства: підручник. за заг. ред. Г.О. Швиданенко. Київ: КНЕУ, 2020. 672 с.

57. Утримання із заробітної плати 2025 р. Головбух: веб-сайт. URL: <https://www.golovbukh.ua/article/7612-podatki-z-zarplati> (дата звернення: 17.06.2025).

58. Фінансовий аналіз. URL: <http://fin-admin.com/faqvu.php?id=3> (дата звернення: 26.02.2025).

59. Феденко Д. Візуальні конфігуратори як чинник розвитку бухгалтерського обліку в цифровому середовищі. *Економіка та суспільство*. URL: <https://economyandsociety.in.ua/journal/article/view/6527> (дата звернення: 26.02.2025).

60. Яременко Л. М. Механізм формування фонду оплати праці та напрями його удосконалення. Агросвіт. 2020. № 2. С. 53–60. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.2.53 (дата звернення: 01.08.2025).

61. Management and Analysis of Salary Costs in Combination with the New Flexible Forms of Employment and Teleworking. URL: [Управление и анализ затрат на оплату труда в сочетании с новыми гибкими формами занятости и удалённой работы | Журнал обязанностей и прав сотрудников](#) (дата звернення: 26.02.2025).

62. Minimum wages, wage dispersion and financial constraints in firms. URL: (дата звернення: 26.02.2025).

63. S. Spivak, T. Korolyuk, I. Spivak, S. Krepych, B. Nita and R. Brukhanskyi, "Construction of a Conceptual Model of the Accounting and Analytical System of Report Formation Under IFRS," *2023 13th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Wrocław, Poland, 2023, pp. 206-210, doi: 10.1109/ACIT58437.2023.10275676.

64. S. Spivak, S. Krepych, I. Spivak, R. Brukhanskyi and U. Tkach, "Analysis of Tax Burden in Ukraine in the Context of European Integration," *2021 11th International Conference on Advanced Computer Information Technologies (ACIT)*, Deggendorf, Germany, 2021, pp. 385-388, doi: 10.1109/ACIT52158.2021.9548630.

Додаток Б.1

АНКЕТА ВИВЧЕННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ СТОВ ЗЛАГОДА

№	Елемент, що перевіряється	Пункт наказу про облікову політику	Область застосування	Наявність порушень та їх вплив на достовірність звітності
1.	Наявність наказу про облікову політику	15		
2.	Застосований метод оцінки вибуття запасів	середнь озважен	відпуск і реаліз.	
3.	Визначення одиниці запасів			
	- найменування	+		
	- однорідна група	-		
	- інше (навести)	-		
4.	Метод визначення суми резерву сумнівних базисів	16		
5.	Метод амортизації основних засобів	9		
	- прямолінійний			
	- зменшення залишкової вартості			
	- прискореного зменшення залишкової вартості			
	- кумулятивний			
	- виробничий			
6.	Вартісна межа між ОЗ та МНМА	8		
7.	Метод нарахування амортизації МНМА	9		
8.	Метод амортизації та строк корисного використання НА	10		
	- рівномірного нарахування			
9.	Наявність та порядок формування резервів для забезпечення майбутніх витрат і платежів (навести)	17		
10.	Метод відображення фінансових інвестицій	-		
11.	Визначена межа суттєвості	3		
12.	Наявність змін облікової політики у досліджуваному періоді та правильність їх відображення у звітності	-		

Баланс (Звіт про фінансовий стан) СТОВ ЗЛАГОДА
на 31 грудня 2024 р.

Форма № 1

Код за 1801001
ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	991	1059,9
накопичена амортизація	1002	168,9	362,7
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3452,6	5604,8
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011	901,0	2273
знос	1012	282,8	839
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	11,5	425,6
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	5	5
Усього за розділом I	1095	61100,6	81190,6
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110	13644,1	16355,1
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	26212,1	22184,1

Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	4069,1	367,7
у тому числі з податку на прибуток	1136		
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	1212,1	2111,2
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	2837,5	2755,5
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	283,5	118,9
Усього за розділом II	1195	57572,7	48103,8
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	105563,2	118663,3
Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405	1393,2	1393,2
Додатковий капітал	1410	16554,9	16554,9
Резервний капітал	1415	4524,1	4524,1
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	54685,3	72386,5
Неоплачений капітал	1425	()	()
Вилучений капітал	1430	()	()
Усього за розділом I	1495	77157,5	94858,7
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		

Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525	3400	5146
Усього за розділом II	1595	3400	5146
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			4675,6
Короткострокові кредити банків	1600	6956,3	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	17962,8	12780,4
розрахунками з бюджетом	1620	79,7	522,9
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	267,9	353,5
розрахунками з оплати праці	1630	705,8	942,6
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	2306,1	4535,9
Усього за розділом III	1695	35094,1	29289,7
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	105563,2	118663,3

Додаток Б.3

**Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 31 грудня 2024 р.**

Форма № 2

Код за 1801003
ДКУД

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період поперед нього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	249597,4	362106,7
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(187317,5)	(271180)
Валовий: прибуток	2090	62279,9	42670,3
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120	21561,3	54510,8
Адміністративні витрати	2130	(10719,7)	(9360,1)
Витрати на збут	2150	(22698,2)	(14266,8)
Інші операційні витрати	2180	(24114,6)	(56357)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190	26309,7	17198,2
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200	98,8	
Інші фінансові доходи	2220	95,7	2,9
Інші доходи	2240	368,8	121,7
Фінансові витрати	2250	(1069,3)	(1258,8)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	(125,6)
Інші витрати	2270	(902,9)	(495)

Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290	24899,8	15442,4
збиток	2295	()	()
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	7198,6	5611,3
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350	17701,2	9831,1
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	130525,1	170694
Витрати на оплату праці	2505	24087,8	18930,9
Відрахування на соціальні заходи	2510	7874,9	6636

Амортизація	2515	10756,9	8853,2
Інші операційні витрати	2520	12270,6	8818,7
Разом	2550	181616,3	218742,8

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник
Головний бухгалтер

Додаток Б.4

**Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на 31 грудня 2023 р.**

Форма № 1

Код за 1801001
ДКУД

Актив	Код рядка	На початок звітнього періоду	На кінець звітнього періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000		
первісна вартість	1001	1059,9	
накопичена амортизація	1002	362,7	
Незавершені капітальні інвестиції	1005	5604,8	
Основні засоби	1010		
первісна вартість	1011	701,0	901,0
знос	1012	208,0	258,0
Інвестиційна нерухомість	1015		
Довгострокові біологічні активи	1020		
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030		
інші фінансові інвестиції	1035	425,6	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040		
Відстрочені податкові активи	1045		
Інші необоротні активи	1090	5	
Усього за розділом I	1095	81190,6	
II. Оборотні активи			
Запаси	1100		
Поточні біологічні активи	1110	16355,1	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	22184,1	
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130		
з бюджетом	1135	367,7	
у тому числі з податку на прибуток	1136		

Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	2111,2	
Поточні фінансові інвестиції	1160		
Гроші та їх еквіваленти	1165	2755,5	
Витрати майбутніх періодів	1170		
Інші оборотні активи	1190	118,9	
Усього за розділом II	1195	48103,8	
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200		
Баланс	1300	119673,3	
Пасив	Код рядка	На початок звітнього періоду	
1	2	4	
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400		
Капітал у дооцінках	1405	1393,2	
Додатковий капітал	1410	16554,9	
Резервний капітал	1415	4524,1	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	72386,5	
Неоплачений капітал	1425	() ()	
Вилучений капітал	1430	() ()	
Усього за розділом I	1495	94858,7	
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500		
Довгострокові кредити банків	1510		
Інші довгострокові зобов'язання	1515		
Довгострокові забезпечення	1520		
Цільове фінансування	1525	5146	
Усього за розділом II	1595	5146	
III. Поточні зобов'язання і забезпечення		4675,6	
Короткострокові кредити банків	1600		
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610		
товари, роботи, послуги	1615	12780,4	
розрахунками з бюджетом	1620	522,9	
у тому числі з податку на прибуток	1621		
розрахунками зі страхування	1625	353,5	

розрахунками з оплати праці	1630	942,6	
Поточні забезпечення	1660		
Доходи майбутніх періодів	1665		
Інші поточні зобов'язання	1690	4535,9	
Усього за розділом III	1695	29289,7	
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700		
Баланс	1900	119673,3	

Додаток Б.5

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

за 31 грудня 2023 р.

І. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період по переднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000		249597,4
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050		(187317,5)
Валовий: прибуток	2090		62279,9
збиток	2095	()	()
Інші операційні доходи	2120		21561,3
Адміністративні витрати	2130		(10719,7)
Витрати на збут	2150		(22698,2)
Інші операційні витрати	2180		(24114,6)
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		26308,7
збиток	2195	()	()
Дохід від участі в капіталі	2200		98,8
Інші фінансові доходи	2220		95,7
Інші доходи	2240		368,8
Фінансові витрати	2250		(1069,3)
Втрати від участі в капіталі	2255	()	()
Інші витрати	2270		(902,9)
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	2290		24899,8
збиток	2295	()	()

Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300		7198,6
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		
Чистий фінансовий результат: прибуток	2350		17701,2
збиток	2355	()	()

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400		
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405		
Накопичені курсові різниці	2410		
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415		
Інший сукупний дохід	2445		
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450		
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455		
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460		
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465		

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500		130525,1
Витрати на оплату праці	2505		24087,8
Відрахування на соціальні заходи	2510		7874,9
Амортизація	2515		10756,9
Інші операційні витрати	2520		12270,6
Разом	2550		181515,3

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600		
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605		
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610		
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615		
Дивіденди на одну просту акцію	2650		

Керівник

Головний бухгалтер